اولین و یگانه روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.Madandaily.com

شنبه • ۲۵ دی ۱۴۰۰ • ۱۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۳ • ۱۵ ژانویه ۲۰۲۲ • سال چهارم • شماره ۷۶۹ • ۸صفحه • قیمت ۲۰۰۰ تومان



منافع گروهی، فرونشست را به شهرها کشاند

در خیابـان رانندگـی می‌کنید زمین زیـر پایتان خالی می‌شـود، در خانه‌تان نشسـتید، لوله‌های گاز می‌شکند، دکل‌های برق می‌افتد، قطار از خط ریال خارج می‌شودو... این بخشـی از آینده نه چندان دور ۱۲۰ شهر ایران است؛ شـهرهایی که با بحران فرونشسـت زمین دسـت و پنجه نرم می‌کنند.

۲



تاثیر فعالیت‌های معدنی بر محیط‌زیست

در دو دهـه اخیـر به طـور تدریجی توجه بـه حفظ کیفیت محیط‌زیسـت افزایش یافته است و فعالیت‌های معدن کاری را تحت تاثیر قرار داده است. اگرچه آلودگی مرتبط با فعالیت‌های معدنی اجتناب ناپذیر اسـت، اما مطالعات زیست محیطی ارائه شـده در طراحی یک اسـتراتژی مدیریت زیسـت محیطی به منظور کاهش اثرات زیست محیطی اثرگذار باشد.

۶

بررسی طرح جدید تعیین حقوق دولتی معادن

سیاست گذاری های ناعادلانه ادامه دارد

۳



عکس: آیدا فریدی

سرمقاله

تامین مالی، چالش اصلی معدنکاران



محمد قضایی
عضو هیات‌مدیره شرکت زغال‌سنگ پروده طبس

بخـش معدن مدت‌هاسـت با چالشـی با عنـوان معادن غیرفعال درگیر است و باید فکری به حال رکود معادن کرد. در نظر گرفتن شـیوه‌های مناسب راه‌اندازی مجدد معادن، از مهم‌تریـن وظیفه نهادهای دولتی متولی بخش معدن به شـمار می‌رود. واگذاری معـادن و پهنه‌های معدنی همگی بـرای ارتقای سـهم بخش معدن در تولیـد ناخالص داخلی بوده و در سال‌های اخیر با غیرفعال شدن معادن، این سهم افزایش پیدا نکرد. فعالیت معادن برای توسعه بخش معدن و افزایش نقش آنها در تولید ناخالص داخلی امری ضروری است. از این رو، همواره توجه به چرخه فعالیت‌های معدنی موضوعی اسـت که در اهداف کلان و اسـتراتژی‌های کلی کشـور تاکید فراوان شده اسـت. غیر از بحث توسعه کلان کشـور و نقش در تولید ناخالص داخلی، باید توجه داشـت معـادن حلقه نخسـت زنجیـره صنایع هسـتند. با فعالیت معادن ماده اولیه مورد نیاز صنایع تامین شـده و از این رو، بـا رکود این بخش، صنایع وابسـته به معادن نیز در چرخه فعالیت‌های خود با مشـکل روبه‌رو خواهند شـد. اگر ماده اولیـه صنایع از طریق فعالیت معادن داخلی تامین نشـود، کشور درگیر دست‌اندازهای جدی برای ادامه حیات صنعت خواهـد داشـت چراکه واردات مواد اولیـه همواره نیازمند تخصیص منابع ارزی اسـت. در شرایطی که کشور با بحران کمبـود ارز روبـه‌رو اسـت، نباید منابع ارزی کـه باید برای معیشـت و دیگر ابعاد اقتصادی کشـور صرف شوند، برای واردات مواد اولیه معدنی تخصیص یابند.

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

اما واگرهای رونق بورس



۸

تیترهای روز

کمبود انرژی تولید را فلج می کند

انرژی، رکنی اساسی در فرآیند تولید فولاد به شمار می‌رود.

انرژی ارزان در ایران زمینه ایجاد و توسـعه صنایع فولادی کشور را فراهم کرده است.

کمبود انرژی در طول سال‌های اخیر و تحت تاثیر بی‌توجهی به توسعه زیرساخت‌های برق و گاز، جدی شـده اسـت. در چنین شرایطی توجه به مصرف بی‌رویه انرژی در کشور مورد توجه قرار گرفته است.

گویـی نـرخ ارزان انـرژی مانـع توجـه بـه شـاخصه‌های بهـره‌وری انـرژی شـده است.

حال با توجه به شـرایط نامساعد حاکم بر رونـد تامیـن انرژی در حوزه‌هـای مختلف و کمبودهای زیرسـاختی در این بخش انتظار می‌رود، اصلاحی اساسـی در سـاختار تامین انرژی کشور انجام شود.

۷

تناقض سیاست‌ها به بی اعتمادی دامن می زند

۸

روزگار معدن

زمین‌شناسی

۲ شنبه
۲۵ دی ۱۴۰۰
۱۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۳
۱۵ ژانویه ۲۰۲۲
سال چهارم ● شماره ۷۶۹

سرمقاله

تامین مالی، چالش اصلی معدنکاران

ادامه از صفحه اول

غیر از خـروج ارز، افزایش بهای تمام‌شـده تولیدات صنایع نیـز از دیگر ایرادهای مهم رکود معادن اسـت. کاهـش تولید در بخش معدن و واردات مواد اولیه مورد نیـاز صنایع، اثر قیمتی مضاعفی بر محصولات خروجی این صنایع داخلی خواهد داشت؛ بنابراین غیرفعال بودن گسـترده معادن را تنها نمی‌توان از یک بعد بررسی کرد و ایـن اتفاق دارای پیامدهای متعـددی بر کل زنجیره وابسـته اقتصادی کشـور اسـت. پس از روشـن شدن اهمیت فعالیت و رونق بخش معدن در کشـور مسـئله بعـدی که باید بـه آن پرداخته شـود، دلایـل رکود و تعطیلی معادن اسـت. در این موضـوع موارد متعددی اهمیت بررسـی دارند؛ نخست آنکه افرادی که در زمان واگـذاری معـادن و پهنه‌های معدنـی به‌عنوان متولی ایـن عرصه‌های انتخاب شـدند، واجد چـه ویژگی‌ها و صلاحیت‌هایی بودند. سـپس نهادهای دولتی به‌عنوان متولیان اصلـی بخش معدن در مسـائل مدیریتی چه نقاط ضعفی داشـته‌اند. به نظر من باید ظرفیت‌هایی از سـوی دولت برای رفع مشکلات و جلوگیری از انباشت معضلات در بخش معدن ایجاد می‌شـد. یکی از مسائل مهمی که معـادن را به تعطیلی کشـانده، چالش‌های تامیـن منابع مالی اسـت. انتظار مـی‌رود این موضوع بـا همـکاری بانک صنعـت و معدن و ارائه تسـهیلات مناسـب به معدنکاران و صنعتگران رفع شود چراکه در ایـن بحث همواره صاحبان معادن با مشـکلات زیادی مواجه بـوده و تامین منابع مالی بـرای فعالیت معادن به‌راحتـی صورت نمی‌گیرد. بدیهی اسـت پس از خلع ید صاحبان معادن غیرفعال، مشـکلات و چالش‌هایی در ادامـه به وجود خواهـد آمد. از ایـن رو، باید با دقت نظر بیشـتری این موضوع از سـوی نهادهـای دولتی تصمیم‌گیرنده پیگیری و اجرا شود. نخستین مسئله‌ای که پس از سـلب صلاحیت‌ها با آن روبه‌رو خواهیم شد، چالش مالـکان جدید و اسـتمرار ناکارآمـدی در این بخش اسـت. در توضیح این مسـئله می‌توان گفت در صورتـی که واگذاری مجدد پهنه‌ها و معادن غیرفعال با دقت لازم صورت نگیرد، مجدد افراد نامناسـبی متولی معادن خواهند شـد. در این شرایط ناکارآمدی سیستم مدیریتی معادن اسـتمرار می‌یابـد و در عمل فرصت را برای بهره‌برداری از معادن از دست می‌دهیم. همچنین تسـهیل روند مزایده‌ها و کوتاه‌تر شدن این فرآیند خود از دیگـر الزاماتی اسـت که باید نهادهـای دولتی به آن توجه داشـته باشـند چراکه با طولانی شـدن فرآیند مزایده‌هـا و واگذاری‌های مجدد، نوعی فرصت‌سـوزی برای فعال‌سـازی معادن غیرفعال به وجود خواهد آمد. در پایان باید می‌توان گفت سـلب صلاحیت از صاحبان معادن غیرفعال می‌تواند محرک جدی برای معدنکاران باشـد. اما باید به این نکته تاکید کرد سـلب صلاحیت در صورتی که می‌تواند مشـروعیت داشـته باشـد که علـت تعطیلـی معدن سـاختار معیـوب اداری و نبود حمایت‌هـای مادی و معنوی نهادهای دولتی نباشـد، بلکـه تعطیلی از ناکارآمدی متولیان معادن و پهنه‌های معدنی سرچشمه گرفته باشد.

خبر

رشد ۴۰.۶ برابری ارزش بیمه نامه‌های معدنی در ۹ ماه

مجموع ارزش بیمه نامه‌هـای صادره در صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی طی ۹ ماهه امسال ۳۵۹ درصد افزایش یافت و از ۱۴۸۸ میلیارد تومان فراتر رفت. به گزارش روابط عمومی ایمیدرو، عملکـرد صندوق بیمه سـرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی بـه عنـوان زیرمجموعـه ایمیدرو، نشـان می‌دهـد، طی ۹ ماهه امسـال ارزش بیمه نامه‌های معدنی با رشد ۴۰۶ برابری به بیش از ۱۴۸۸ میلیارد تومان افزایش یافته است. این درحالی است که طی ۹ ماهه سـال گذشـته ارزش بیمـه نامه‌ها به ۳۲۳ میلیـارد تومان رسـیده بود. همچنیـن تعداد بیمه نامه‌های صادره توسط صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی طی مدت یاد شده، بیش از ۴۱ درصد افزایش یافته اسـت. به طـوری که از ابتدای امسال تا پایان آذرماه امسال ۴۱ بیمه نامه صادر شد در حالی که در مدت مشابه سال قبل ۲۹ بیمه نامه صادر شد. بیمه نامه‌های صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی در دو بخش اعتباری (اکتشاف، فـرآوری، بهره‌بـرداری و پیمانـکاری) و سـرمایه گذاری(اکتشاف) صادر می‌شود. تعداد بیمه نامه‌ای صادر شده اعتباری صندوق طی ۹ ماهه امسال ۳۱ بیمه نامه و مدت مشابه سال قبل ۲۱ بیمه نامه بوده اسـت. ارزش این تعداد بیمه نامه به ۱۴۷۵ میلیارد تومان رسـید که رشـد ۳۶۱درصـدی را به همراه داشـت. همچنین تعداد بیمه نامه سرمایه‌گذاری (معرفی شـده از سـوی وزارت صمت) تا پایان پاییز امسال ۱۰ بیمه نامه و مدت مشابه سال قبل ۸ بیمه نامه ثبت شده است.

رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور:

منافع گروهی، فرونشست را به شهرها کشاند



گروه معدن

در خیابان رانندگی می‌کنید زمین زیر پایتان خالی می‌شـود، در خانه‌تان نشستید، لوله‌های گاز می‌شـکند، دکل‌های بـرق می‌افتد، قطار از خط ریال خارج می‌شـودو... این بخشی از آینده نه چندان دور ۱۲۰ شـهر ایران است؛ شهرهایی که با بحران فرونشست زمین دست و پنجه نرم می‌کنند. برداشت بی‌رویه آب از منابع زیرزمینی موجب شده که ۴۰۰ دشت از ۶۰۹دشت کشور با این بحران دسـت و پنجه نرم کنند. آن گونه کـه علیرضا شـهیدی می‌گویـد: زبانه‌های این بحران حالا دیگر محدود به دشـت‌ها نیسـت و به داخل شهرهایی همچون اصفهان و تهران هم کشیده شده است.

به گـزارش تحلیل بـازار، علیرضا شـهیدی، معـاون وزیر صنعـت، معدن و تجـارت با بیان این‌کـه تا همین چند سـال پیـش در برخی از دشت‌های کشـور روزانه یک میلی‌متر و سالانه حـدود ۳۵ تـا ۳۶ سـانتی متر زمین نشسـت می‌کرد، گفـت: برای درک بزرگی این عدد باید بدانیـد که اتحادیه اروپا فرونشسـت بیش از ۴ میلی‌متـر در سـال را به منزله شـرایط بحرانی می‌داننـد. هرچند که به گفته رئیس سـازمان زمین‌شناسـی و اکتشـافات‌معدنی کشور شیب تند نشسـت زمین در بسـیاری از دشـت‌های کشـور کند شـده اما همچنان شـرایط بحرانی است.

افزایـش وقـوع سـیلاب‌ها و سـطح بیابانی کشـور از دیگر تبعات برداشت بی‌رویه از منابع زیرزمینی اسـت که شـهیدی به آن اشاره کرد و ادامه داد: در گذشـته تصـور ما بر این بود که منشـا گردو غبار موجود در بسیاری از شهرهای ایران، کشورهای همسایه هستند ولی مطالعات صـورت گرفته نشـان می‌دهـد کـه ۳۵ هزار کیلومتر از مساحت کشور منبع تولید گردوغبار در ایران است.

◉ گزارش‌ها و عکس‌های منتشـر شده از برخی از شهرها و دشـت‌های کشور نشان می‌دهد کـه اوضاع فرو نشسـت زمین در ایران بحرانی شـده است. دلیل اصلی بروز این پدیده چیست؟

برخلاف تصور عموم مردم و حتی بسـیاری از مسـئولان، اینگونه نیسـت که فرونشست بر اثر اسـتفاده بیش از انـدازه در منابع زیرزمینی در یک سال حاصل شـده باشد. سالیان سال است که اضافه برداشـت از منابع زیر زمینی در حال تکرار و تکرار شـدن است. آنچه امروز شاهد آن هسـتیم حاصل همین دسـت درازی در طول سـال‌های دراز بوده و نمی‌توان خشکسالی‌های یکی دو سـال اخیر را عامل اصلی آن دانسـت. به عنوان مثال یکی از قدیمی‌ترین فرو نشسـت هایـی که در کشـور رخ داده مربوط به دشـت رفسنجان در سال ۱۳۴۷ است.

بعد از آن در دهه ۶۰ شـاهد فرو نشست حاد زمین در دشـت مهیار اصفهـان بودیم. از دهه ۸۰ هـم تقریبا می‌تـوان ادعا کرد کـه تمامی دشـت‌های کشور یکی پس از دیگری دچار این بحران شدند. بررسـی‌های ما نشان می‌دهد که از حدود ۶۰۹ دشـت کشور بیش از ۴۰۰ دشت با این پدیده درگیر هسـتند. دلیل اصلی آن هم اسـتفاده نامتعادل از آب‌های زیرزمینی اسـت. بیشـترین میزان فرونشست در کشور مربوط به دشـت برخوار اصفهان با حدود ۱۸ سانتی متر در سال است.

◉ آیا پدیده فرو نشست خاص دشت‌های کشـور است یا اینکه شـهرها را هم تهدید می‌کند؟

پدیـده فرونشسـت پدیده بسـیار خطرناکی اسـت که در گذشـته دشـت‌های کشـور را به شـدت تهدید می‌کرد. اما در سـال‌های گذشته زبانه‌های این پدیده خطرناک به داخل شـهرها هم نفوذ پیدا کرده است. در شهرهایی همچون تهران شاهد فرو نشست در مناطق جنوب غربی هستیم. رگچه‌ها و شکاف‌هایی که روی دیوارها بـه وجود آمـده هم به خوبی ایـن ادعا را ثابت می‌کند. دیگر شـهری که با ایـن پدیده مواجه بوده شـهر اصفهان است که اتفاقا بافت تاریخی دارد. بیشـترین میـزان فرونشسـت مربوط به دشـت برخوار اصفهان با حدود ۱۸ سانتی متر در سال اسـت؛ البته مقدار فرو نشست در خود شـهر اصفهان حدود ۱۶.۵ سـانتی متر گزارش شده است.

◉ چقـدر بیشـتر از حـد ظرفیـت منابع زیرزمینـی اسـتفاده کردیـم کـه حـالا دشـت‌های کشـور ما به این وضعیت دچار شده‌اند؟

در دنیـا رسـم بر این اسـت که تنهـا تا ۲۰ درصد منابع آب‌های زیرزمینی خود را اسـتفاده می‌کننـد. اگر این رقـم از ۴۰ درصد گذر کند گفته می‌شـود که آن کشور در شرایط حاد قرار گرفته اسـت. متاسفانه در کشـور ما بین ۶۰ تا ۷۰ درصـد آب‌های زیرزمینی خود را اسـتفاده می‌کنیـم. این حجـم از برداشـت از منابع آبی در شـرایطی اتفاق می‌افتد که حدود ۶۰ درصد کشـور در یک اقلیم گرم و خشـک واقع شـده اسـت. جدای از این حدود ۱۵ سال است که با خشکسالی مواجه هسـتیم. همین عوامل باعث شـده که منابع آب‌های زیرزمینی ما هر سـال کم و کمتر شود. اگر به منابع زیر زمینی آب در منطقه‌ای مثل کاشان فشـار وارد شود به مرور زمان آب شـور جای آب شـیرین می‌نشیند. در ایـن حالت دیگـر هیچ گاه آب شـیرین به آب خوان باز نمی‌شود و این به معنای مرگ آبخوان است.

◉ با توجه به افزایش پدیده فرو نشسـت در کشور سیاست‌گذاری‌ها در کشور چقدر متناسـب با این بحران است. آیا حکمرانی کشـور به گونه‌ای هست که بتوان به مقابله با این پدیده امیدوار بود؟

از مدت‌هـا قبـل سـازمان زمین‌شناسـی و اکتشـافات‌معدنی کشـور گزارش‌های متعددی منتشـر کـرد که نسـبت بـه وقوع بحـران در دشـت‌ها و شهرهای کشور هشـدار داده بود اما متاسـفانه به این گزارش‌ها توجهی نمی‌شـد. تا اینکه نشـانه‌های این پدیده بیشتر و بیشتر شد و تنش آبی بسـیاری از شـهرهای کشور را فرا گرفت. با این وجود بازهم سیاسـت‌گذاری‌های در حوزه‌هایی همچون کشاورزی انجام می‌شود به هیچ وجه مناسـب نبوده و بعضا شاهد کشت محصولات آب بر در اقلیم‌های خشک و کم آب هستیم. من خود سال گذشته شاهد پسته‌کاری در دشـت کاشـان بودم. حال آنکـه همه ما به خوبی می‌دانیم که محصول پسـته هر جایی که کشـت شـده روی منابع زیر زمینی آن منطقه تاثیر منفی گذاشـته اسـت. در منطقه‌ای مثل کاشـان که با بحران آب مواجه هسـتیم اگر به منابـع زیرزمینی آب فشـار وارد شـود به مرور زمان آب شـور جای آب شـیرین می‌نشیند. در صورتی کـه این اتفـاق بیافتد دیگـر هیچ گاه نمی‌توان آب شـیرین را به آب خوان بازگردانیم و این به معنای مرگ آبخوان است.

البته این تنها شـهرهای خشـک و کم بارش نیسـتند که در خطر قرار دارند. جالب است که بدانیـد در مناطقـی کـه آب را از داخل منافذ سـنگ‌ها بیرون کشیده می‌شـود بعد از مدتی این منافذ تحت‌تاثیر فشـار لایه‌های بالایی خود مسـدود می‌شـوند. در نهایت یک لایه غیرقابل نفوذ در منطقه شـکل می‌گیرد. شکل‌گیری این لایـه این باعث می‌شـود که حتی اگر تَرسـالی هم داشـته باشـیم آب نتواند بـه آن به داخل خاک نفوذ کنـد و بارندگی‌ها بـه صورت روان آب و سـیلاب در سـطح زمیـن جاری شـوند. البته مشـکلات بـه همین جا ختم نمی‌شـود. در واقع بعد از جاری شـدن روان آب و سیلاب در زمین خاک‌های حاصل‌خیز کشـور هم نابود می‌شود. جاری شدن روان آب مواد مغذی خاک حاصلخیز را شسـته و با خـود می‌برد و همین مسـئله موجب غیرقابل کشت شـدن اراضی و بیابانی شدن دشت‌های کشور شده است. در این مناطق با کوچکترین بادی که شـروع به وزیدن می‌کند شـاهد انتشـار حجم زیادی گرد و غبار هستیم. در گذشته تصور ما بر این بود که منشا گردوغبار موجود در بسـیاری از شهرهای ایران، کشورهای همسایه هستند ولی مطالعات صورت گرفته نشـان می‌دهد که ۳۵ هـزار کیلومتر از مساحت کشـور منبع تولید گردوغبار در ایران اسـت. در تهران به محض اینکه بادی از جنوب به شمال رخ می‌دهد سریع گرد و خاکی آسمان شـهر را فرا می‌گیرد و دلیل آن فرسایش خاک و افزایش سـطح بیابانی در جنوب تهران است. اسـتقرار صنایع آب بر در مناطق خشـک دیگر سیاست اشتباهی است که آسیب‌های زیادی را به کشـور وارده کرده و من نمی‌دانم که استقرار صنایـع فولادی و پتروشـیمی در در نواحی که تامین آب شرب به سـختی صورت می‌گیرد، با چه اسـتدلالی صورت گرفته اسـت. بدون شک جا نمایی شـهرها و صنایع در آمایش سرزمین باید بر اسـاس ذخایر و موجودی و ظرفیت آبی مناطق انجام شود.

◉ اعتراضـات ماه‌هـای گذشـته در بسـتر زاینـده‌رود نشـان داد کـه کمبود آب و خشکسـالی در اصفهـان بـه مـرز نگران‌کننده‌ای رسـیده اسـت. بسیاری بر ایـن باورند کـه دلیل اصلی خشکسـالی و به‌طبـع آن مقدار بالای فرونشسـت زمین در استانی همچون اصفهان استقرار صنایع آب بر در آنجاسـت. این ادعـا تا چه اندازه درست است؟

حـدود ۹۲ درصـد آب کشـور در بخـش کشـاورزی مصرف می‌شـود، سـهم صنعت هم حدود ۵ الی ۶ درصد تخمین زده شـده اسـت. ضمن اینکـه فولادسـازان این اسـتان خود را به مجهز بـه تجهیزات مورد نیـاز برای کاهش مصرف آب کرده‌اند. البته این گفته من به معنی دفاع از ایجاد چنین صنایعی در اصفهان نیست. ولی مشـکل آنجاست که بسیاری از تصمیماتی که در کشـور گرفته می‌شـود بر اساس منافعی حزبی و گروهی است نه ملی. فولاد مبارکه قرار بوده که در کنار خلیج‌فارس سـاخته شـود اما بـا لابی‌گری‌هایی که اتفاق افتـاد، این کارخانه فـولادی در پایتخـت تاریخی کشـور سـاخته شـد. شـاید با این کار مشکل اشـتغال در این شـهر برطرف شـده اما حالا با چالش بزرگتری مواجه هسـتیم. بحران پیش آمده در کشـور یا شهر اصفهان حاصل یک تصمیم اشتباه نیست، مجموعه‌ای از سیاست‌های اشتباه وقتی در کنار هم قـرار گیرند چنین وضعیتـی پیش می‌آید. به عنوان مثال ما در این شـهر شـاهد کشـت محصولات آب‌بَری همچون برنج هسـتیم. شاید اصلا نیاز نبوده شهری با این گذشته تاریخی به قطب صنعت و کشاورزی در کشور تبدیل شود. در نواحی میانه تهران(خیابان انقلاب به بالا) فرو نشست نخواهیم داشت چراکه این مناطق روی رسوبات دانه درشت قرار گرفته است.

◉ در تهران اوضاع چطور است؟

میزان فرونشست زمین در تهران کاهش پیدا کرده اسـت. جالب اسـت که بدانید فرونشست زمین معمولا در دشـت‌هایی جنوبی(شهریار و ورامین) اتفـاق می‌افتد که خـاک آنها دانه‌ریز اسـت. به عنـوان مثـال مـا در نواحـی میانه تهران(خیابـان انقـلاب بـه بـالا) فرونشسـت نخواهیم داشت چراکه این مناطق روی رسوبات دانه درشت قرار گرفته است. هم اکنون نرخ فرو نشست در تهران سالانه ۴.۵ تا ۵ سانتی متر در سـال است. چند سال پیش در برخی از مناطق روزانه یک میلی متر فرونشسـت (سالانه حدود ۳۶ سـانتی‌متر) فرونشست داشـتیم در حالیکه اتحادیه اروپا فرو نشسـت بالای ۴ میلی متر در سال را بحرانی می‌داند.

◉ متوسـط فرونشسـت در جهان چقدر است؟

در اتحادیه اروپا فرونشسـت بالای ۴ میلی‌متر در سـال را به منزله وضعیـت بحرانی می‌دانند این در حالی است که مقدار فرونشست در ایران به صورت سـانتی‌متری در حـال اتفاق افتادن است.

در ۱۰ سـال گذشته حتی در برخی از شهرها روزی یک میلی‌متر فرونشسـت یعنی سـالانه حدود ۳۶ سـانتی متر را هم تجربه کردیم. الان فرونشست زمین در تهران به شدت کاهش پیدا کرده است. بالاترین مقدار فرو نشست در کشور حدود ۱۸ سانتی متر است.

◉ دلیل اصلی کاهش فرونشست زمین در کشور چیست؟ اوضاع بارندگی‌ها که خیلی مساعد نبوده و کم‌آبی شهرهای بیشتری را تهدید می‌کند؟

دلیل اصلی کاهش فرونشسـت در سـال‌های گذشـته داشتن مدیریت بهتر در حوزه برداشت از آب‌هـای زیرزمینـی اسـت. ایجاد سیسـتم فاضلاب در برخی از شهرهای صنعتی و استفاده از پساب‌ها موجب شده صنعت به طور مستقیم از آب شـرب استفاده نشـود. این‌ها باعث شده که مقدار شـیب تند وقوع فرونشست کمی کند شود.

◉ همانطور که شـما اشاره کردید نشست استحکام زمین و ساختمان و زیرساخت‌ها کاهش می‌دهد. با ایـن اوصاف وقوع زلزله در مناطقی که با این پدیده مواجه هستند تا چه اندازه می‌تواند نگران‌کننده باشد؟

ترک‌های که ناشـی از برداشـت بی‌رویه آب موجـب پوک شـدن خاک و کاهش اسـتحکام زمین شده است. در چنین شرایطی اگر زلزله‌ای با قدرت ۴ ریشتر اتفاق افتد مطمنا خسارتی که حاصل می‌شـود معادل با یک زلزله ۵ ریشتری خواهد بود.

◉ نشسـت زمیـن در زلزله‌هایـی که در سال‌های گذشته در کشورمان اتفاق افتاده چند درصد خسارت را بیشتر کرده است؟

فرونشست بیشـتر در دشت‌های کشور اتفاق می‌افتـد. البتـه درحال‌حاضر دو شـهر تهران و اصفهان هستند که با این پدیده درگیر هستند. از آنجاییکـه در این دو شـهر زلزله‌ای به تازگی نیامـده نمی‌توان ارزیابی دقیقی از این مسـئله داشت. در کرمانشاه تحت‌تاثیر فرونشست آسیب بیشتری وارد نشده چرا که زبانه‌های فرونشست وارد این شهرها نشده است.

◉ نشست زمین در افزایش سیلاب‌ها هم نقش داشته است؟

دلیل اصلی افزایش تعداد سـیلاب‌ها تغییرات اقلیمی است. به عنوان مثال در مناطقی که قبلا بارندگـی کمی اتفاق می‌افتاده، شـاهد افزایش بارندگی‌ها هستیم. در مقابل در مناطق پر باران کاهش شـدید بارندگی‌ها را تجربه می‌کنیم. به عنوان مثال سال گذشـته میزان بارندگی‌ها در ایلام بیشـتر از استان‌های شـمالی کشور بوده اسـت. اما این گفته که سـیلاب می‌تواند تحت تاثیر فرونشست اتفاق بیافتد کاملا درست است. ما شـاهد هسـتیم که لایه‌های خاکی به دلیل تراکم‌پذیری غیرقابل نفوذ شـده‌اند؛ بارندگی‌ها هـم به جـای نفوذ در خاک روی سـطح زمین جاری می‌شوند و سیلاب راه می‌افتد.

همانطـور که اشـاره کردید نخسـتین تجربه نشسـت زمیـن در ایـران مربوط بـه دهه ۴۰ بوده و از سـال‌ها قبل تحقیقـات در این‌باره در سازمان زمین‌شناسـی آغاز شده است. در طول سـال‌های گذشته حکمرانی چقدر به تحقیقاتی کـه در این مجموعه انجام شـده، توجه کرده و سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌ها تا چه اندازه مبتنی بر نتایج این تحقیقات بوده است؟

مسئولان این سازمان از مدت‌ها قبل با صدای بلند راجع به وضعیت نگران‌کننده نشست زمین و آسیب‌هایی که می‌تواند وارد کند، هشدار داده بودند اما متاسفانه کسی صدای ما نشنید. تقریبا ۲، ۳ سالی است که این بحران تا حدودی جدی گرفته می‌شود.

البته بازهم بسـیاری از مشـکلات سرجایش باقـی مانده، چرا که بسـیاری از سـازمان‌ها در کشور ما به صورت جزیره‌ای عمل می‌کنند و به اطلاعات و تحقیقات که در سازمان زمین‌شناسی کشور انجام شده توجهی نمی‌کنند.

باید این مشـکل را به اصلاح قوانین باید حل کـرد. وقتی یک سـازمان تولیـد اطلاعات پایه می‌کند سایر سـازمان‌ها باید موظف به استفاده از آن و برنامه‌ریزی مطابق با نتایج آن شوند.

بررسی طرح جدید تعیین حقوق دولتی معادن

سیاست گذاری‌های ناعادلانه ادامه دارد


عکس: آیدا فریدی

ملیکا انصاری

وزیر صنعت، معدن و تجارت در نشست هم‌اندیشی با فعالان اقتصادی حوزه معادن و فرآوری مواد خبر از روند جدید تعیین حقوق دولتی برای معادن داد. سیدرضا فاطمی‌امین مبنای دریافت حقوق دولتی معادن را ثبت فاکتور معاملات سامانه جامع تجارت اعلام کرد. به گفته او، این طرح تا پایان سال اجرایی اجرایی خواهد شد. همچنین ثبت فاکتور در سامانه جامع تجارت زیرساخت تامین مالی زنجیره‌ای و مبنای بانک‌ها برای ارائه تسهیلات خواهد بود. این خبر در نگاه نخست تصمیمات و تلاش وزارت صنعت، معدن و تجارت در شفاف‌سازی عملیات معادن و هزینه‌های معدنکاری را به ذهن متبادر می‌کند؛ به این صورت که با مشخص شدن روند تعاملات تجاری معادن، تعیین حقوق دولتی می‌تواند روندی عادلانه‌تر به خود گیرد. اما در بررسی موشکافانه‌تر و بنا بر نظر فعالان و کارشناسان معدنی، این طرح در ادامه منجر به افزایش هزینه‌های معدنکاری و تعطیلی بیشتر واحدهای معدنی خواهد شد. در زمینه تحلیل این نظرات عنوان شده و پیامدهایی که طرح نام‌برده می‌تواند برای بخش معدن به همراه داشته باشد، «روزگارمعدن» با کارشناسان و فعالان معدنی گفت‌وگو کرده است که در ادامه شرح آن را می‌خوانید:

ضعف در بسترهای اینترنتی



شهناز نوایی، دبیر اتحادیه حفاران غیرنفتی و فعال معدنی در گفت‌وگو با «روزگارمعدن» به بررسی ابعاد خبر قرار گرفتن ثبت فاکتور معاملات در سامانه جامع تجارت به‌عنوان مبنای تعیین حقوق دولتی معادن پرداخت و درباره نقایص این طرح گفت: در وهله نخست باید به مشکلات موجود در بسترهای اینترنت کشور اشاره کرد چراکه طبق این طرح باید آمار معاملات معادن در سامانه جامع تجارت ثبت شوند و این موضوع خود نیازمند وجود بسترهای مناسب و دسترسی سراسری به اینترنت است. معادن اغلب در مناطق روستایی و دور از شهرها واقع شده و از آنجا که پوشش سراسری اینترنت در کشور دچار اختلال و ضعف‌های فراوانی است، معدنکاران نمی‌توانند در تمامی روستاها و آبادی‌ها به اینترنت دسترسی داشته باشند. این فعال معدنی افزود: ممکن است به دلیل این مشکل، نتوانند اطلاعات فعالیت‌های خود را به‌موقع در سامانه ثبت کنند. به‌طور کلی می‌توان گفت اتخاذ هر تصمیمی نیازمند توجه به بسترهای موجود و تامین زیرساخت‌های لازم برای اجرایی شدن آن است. نبود زیرساخت‌های مناسب اینترنت و ضعف‌های متعدد سامانه‌هایی که تاکنون در بخش‌های مختلف اقتصادی کشور فعال بوده‌اند، سبب شده تا نسبت به خبر مبنا قرار دادن ثبت فاکتور معاملات در سامانه جامع تجارت در تعیین حقوق دولتی امیدوار نباشیم.

تورم‌زایی طرح‌های دولتی

نوایی همچنین به دیگر مشکلاتی که در پی این رویه پیش خواهند آمد، اشاره کرد. او اجرایی شدن طرح یادشده را عامل اصلی افزایش حقوق دولتی در آینده دانست و افزود: در نظر گرفتن معاملات معادن شبیه آن است که تمام مبالغ درج‌شده در نقل و انتقالات مالی به‌عنوان درآمد معدندار به دولت اعلام شود. اما باید به این مسئله مهم توجه کرد که معدنکاری فعالیتی پرهزینه بوده و روزبه‌روز به تورم این هزینه‌ها افزوده می‌شود؛ بنابراین نمی‌توان تنها فاکتورهای فروش و معاملات را مبنایی بر میزان درآمد هر معدن دانست. هزینه‌های متعددی از جمله حمل‌ونقل به اندازه‌ای زیاد است که سودآوری فعالیت معادن را تحت تاثیر قرار داده و حتی در برخی مواقع موجب ضرر و زیان معدنکار می‌شود. این فعال معدنی ادامه داد: اتکا به پایه فاکتورهای معاملات معادن و تعیین حقوق دولتی بر پایه آن، سبب خواهد شد نهادهای دولتی هزینه‌های سنگین معدنکاری را در نظر نگرفته و بدون توجه به اصل ذات فعالیت معادن، به تعیین حقوق دولتی بپردازند. این موضوع در آینده‌ای نزدیک افزایش چشمگیر حقوق دولتی پرداختی معادن را در پی خواهد داشت. به عبارت دیگر، این طرح نه‌تنها به شفاف‌سازی هزینه‌ها و درآمدهای معادن کمکی نمی‌کند، بلکه منجر به افزایش بار مالی بهره‌برداران و صاحبان معادن نیز خواهد شد.

مولفه‌های مهم در تعیین حقوق دولتی

دبیر اتحادیه حفاران غیرنفتی به شاخص‌های مهمی که باید در تعیین حقوق دولتی به آن توجه شود پرداخت و گفت: در تعیین حقوق دولتی باید به چندین مولفه مهم و بنیادین توجه ویژه شود. نخستین مسئله آنکه به صرف یکسان بودن ماده معدنی، نمی‌توان برای معادنی که در یک دسته قرار می‌گیرند حقوق دولتی یکسانی تعیین کرد. برای مثال، برای تمامی معادن آهک نمی‌توان ساز کار حقوق دولتی مشابهی وضع کرد. معادن بنا بر مسائلی مانند مجاورت به جاده اصلی، میزان دسترسی به ماده معدنی، مرغوبیت ذخایر و غیره شرایط متفاوتی از یکدیگر داشته و باید هر معدن را متناسب با وضعیت فعالیت خود مورد بررسی قرار داد. متاسفانه دیده شده امروزه نه‌تنها به فاکتورهای یادشده توجهی نمی‌شود، بلکه برای تعیین هزینه پایه حقوق دولتی معادن از رویکردها و روش‌های کارشناسی استفاده نشده و تفاوتی برای معادن در تعیین این حقوق پرداختی قائل نمی‌شوند. نوایی ادامه داد: از سوی دیگر، کاربرد و کارآیی مواد معدنی در چرخه تولید نیز برای تعیین حقوق دولتی حائز اهمیت است. برای مثال، آهک در تولید سیمان استفاده شده و سیمان در ساختمان‌سازی نقش مهمی دارد. در سال‌های پیش حقوق دولتی کمی بر معادن این ماده معدنی وضع می‌شد چراکه با افزایش هزینه تمام‌شده این مواد معدنی، قیمت محصول نهایی نیز افزایش پیدا کرده و منجر به تورم در جامعه خواهد شد. اما در سال‌های اخیر این ملاحظات و چرخه فعالیت‌های تولیدی در تعیین حقوق دولتی لحاظ نشده و باعث افزایش هزینه‌های تولیدی در بخش معدن خواهد شد.

ارزش نظرات کارشناسی در تصمیم‌سازی‌ها

این فعال معدنی ضمن اشاره به هزینه‌بر بودن فعالیت معدنی، دلیل تعطیلی بسیاری از معادن را مشکلات مالی و نبود نقدینگی مناسب برشمرد و توضیح داد: معدنکاری و آغاز فعالیت بهره‌برداری همواره از با ریسک بالا همراه است زیرا اغلب معدنکار باید ادامه روند فعالیت خود و میزان سودآوری معدن را پیش‌بینی کند و ممکن است این پیش‌بینی محقق نشده و در آخر بهره‌بردار دچار زیان مالی شود. بنابراین ذات پرمخاطره معدنکاری، هر نوع افزایش هزینه فعالیت در معادن نوعی مانع‌آفرینی تلقی شده و در ادامه می‌تواند سبب تعطیلی بخش معدن شود؛ بنابراین دولت اگر خواستار رونق اقتصادی و فعالیت مناسب معادن است، باید با انجام بررسی‌های کارشناسی و تخصصی، به اتخاذ تصمیم‌گیری‌های مناسب در جهت رفع مشکلات معدنکاری و هموارسازی مسیر فعالیت معادن بپردازد. انجام همکاری‌های تخصصی با کارگروه‌ها و نهادهای مرتبط با بخش معدن مانند نظام مهندسی معدن، سازمان صنعت، معدن و تجارت استان‌ها و فعالان این حوزه می‌تواند منجر به تصمیم‌سازی‌های موثر و مناسب برای معادن شود. در ادامه نظر این تشکل‌های تخصصی و مشورت گرفتن از افراد خبره در تعیین حقوق دولتی نیز اثرگذار بوده و می‌توان منجر به ایجاد ساز کار مناسبی برای این موضوع شود. نوایی افزود: باید این نکته را خاطرنشان کرد که بسیاری از معادن کشور امروزه به دلیل وجود مشکلات مالی، تعطیل شده‌اند زیرا بخشنامه‌ها و تصمیم‌گیری‌های دولتی منجر به افزایش هزینه‌های معدنکاری شده و بهره‌برداران توان پرداخت این مبالغ مالی را نداشتند. از سوی دیگر، با اضافه شدن دیگر مشکلات در تجارت بخش معدن، فروش و بازارهای این بخش دچار چالش شده و در نهایت فعالیت معدن از صرفه اقتصادی خارج می‌شود.

اعطای تسهیلات بانکی سخت‌تر می‌شود

دبیر اتحادیه حفاران غیرنفتی اشتغالزایی را نتیجه مهم رونق معادن عنوان کرد و گفت: همان‌طور که پیش‌تر توضیح داده شد، مشکلات مالی می‌تواند معادن را به ورطه تعطیلی بکشاند. زمانی هم که معدنی به دلیل مشکلات مالی راکد می‌شود، تغییر بهره‌بردار آن نمی‌تواند منجر به رونق آن معدن شود چراکه مشکلات مالی پیش آمده یکسان است و در صورت استمرار بخشنامه‌ها و رویکردهای دولت در اخذ حقوق دولتی معادن، هیچ بهره‌برداری قادر به فعالیت در بخش معدن به‌ویژه در معادن کوچک‌مقیاس نخواهد بود. باید توجه داشت فعالیت معادن غیر از کمک به اقتصاد معدنی و تکمیل زنجیره افزوده آن، در اشتغال مردم مناطق معدنی نیز تاثیرگذار خواهد بود. با غیرفعال شدن معادن، افراد بسیاری مشاغل خود را از دست می‌دهند و پیامدهای اقتصادی منفی برای بخش عظیمی از مردم به‌وجود خواهد آمد. این موضوع اهمیت تصمیمات کارشناسی‌شده را در تعیین روند فعالیت معادن بیش از پیش روشن می‌کند. نوایی در ادامه به بخش دیگری از این خبر مطرح شده اشاره کرد. بنا بر طرح اعلام شده، تسهیلات بانکی نیز براساس فاکتورهای معاملات معادن به معدنکاران اختصاص خواهد یافت. او این موضوع را به نفع معدنکاری و حل مشکل منابع مالی معادن ندانست و گفت: زمانی که معدنکاران با مشکل منابع مالی روبه‌رو باشند، معدن نیز نمی‌تواند فعالیت مناسبی داشته باشد. در این شرایط فاکتورهای صادر شده نیز تعاملات تجاری محدود را نشان داده در حالی که اگر بهره‌بردار با مشکل منابع مالی روبه‌رو نبود، می‌توانست بهره‌برداری بهتری از این معدن داشته باشد؛ بنابراین، این طرح به ضرر فعالان معدنی در دریافت تسهیلات بانکی خواهد بود.

اهمیت خروجی اطلاعات



عبدالنبی مکابر، عضو هیات‌مدیره اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان طلا، جواهر، نقره و سنگ‌های قیمتی ایران در گفت‌وگو با «روزگارمعدن» نبود زیرساخت‌های مناسب برای اجرایی شدن طرح‌های دولتی را عامل بی‌نتیجه بودن آنها دانست و گفت: متاسفانه نهادهای دولتی متولی بخش معدن بدون در نظر گرفتن زیرساخت‌ها و شرایط موجود در معادن، به تدوین و تصویب بخشنامه‌ها می‌پردازند. درباره طرح اعلام‌شده از سوی وزیر صنعت، معدن و تجارت برای نحوه تعیین حقوق دولتی می‌توان گفت مشکلات بسیاری برای اجرایی شدن این طرح وجود دارد. در وهله نخست مجوز فعالیت معادن بسیاری در کشور نیاز به تمدید دارد یا هنوز تکلیف فعالیت‌های آینده معدنکاران و قراردادهای تجاری آنها مشخص نیست. از این رو، فاکتورهای معاملات معدنکاران نمی‌تواند مبنای روشن و قابل اتکایی برای تعیین حقوق دولتی معادن باشد و نمی‌توان طرح ارائه شده را در جهت نظم‌بخشی و شفاف‌سازی فعالیت معادن عنوان کرد. این فعال معدنی ادامه داد: از سوی دیگر، توجه به خروجی این سامانه حائز اهمیت است چراکه صرف جمع‌آوری اطلاعات معادن در یک سامانه و تصمیم‌گیری بدون توجه به همین اطلاعات ناقص، منجر به حل مشکلات معادن نخواهد شد. اطلاعات زمانی می‌تواند مثمرثمر باشد که توسط یک استراتژی مناسب، خروجی قابل‌اعتماد تولید کند. اما استراتژی که نهادهای دولتی برای بخش معدن در نظر گرفته‌اند، هنوز مشخص نیست که این موضوع جای بحث دارد.

نبود برنامه‌های بلندمدت

مکابر در ادامه صحبت‌های خود نبود برنامه‌های بلندمدت برای بخش معدن را خلأ اصلی امروزه مدیریت نهادهای دولتی برشمرد و گفت: در بخش معدن استراتژی مشخصی که پیشرفت و توسعه معادن را به‌عنوان هدف اعلام کند، نداریم یا اگر وجود دارد، از سوی نهادهای دولتی این برنامه‌ها علنی نشده است. معادن امروزه به مشکلات بسیار زیاد و متنوعی درگیر هستند و نبود این استراتژی مشخص نیز بر معضلات و گره‌های معدنکاری افزوده است. تا امروز برنامه‌های تدوین‌شده برای بخش معدن، برنامه‌ها و طرح‌های کوتاه‌مدت و مقطعی بوده و حتی در مواردی با تغییر مدیران، طرح‌ها رها می‌شوند؛ بنابراین حتی با وجود داشتن اطلاعات کامل نیز به دلیل نبود برنامه‌های جامع و راهبردی، تصمیمات مناسبی برای رفع مشکلات معادن اتخاذ نمی‌شود. در عمل این نوع جمع‌آوری اطلاعات، دانشی است که به بینش تبدیل نمی‌شود. از این رو، حتی اجرایی شدن طرح یادشده به بهترین شیوه ممکن در صورتی که خروجی قابل دفاعی نداشته و براساس استراتژی مطلوبی نباشد، کارآمد نخواهد بود. این فعال معدنی در ادامه بهترین راهکار اتخاذ تصمیمات و تدوین طرح‌ها برای حل مشکلات بخش معدن را بهره‌گیری از نظر کارشناسان عنوان کرد و گفت: بهترین ساز کاری که براساس آن می‌توان حقوق دولتی را تعیین کرد، استفاده از از اجماع نظر فعالان معدنی است. بخش معدن و صنایع وابسته به آن، حوزه وسیعی بوده و افراد صاحب‌نظر در این عرصه کم نیست. جمع‌بندی نظر فعالان و دخیل کردن صحبت‌های کارشناسی این افراد می‌تواند در تصمیم‌سازی‌های این بخش موثر باشد.

سخن پایانی

تدوین طرح‌های کلان به منظور ساماندهی به فعالیت‌های بخش معدن، می‌تواند راهگشای بسیاری از فعالیت‌های معادن باشد. اما نکته حائز اهمیت، توجه به نحوه تدوین این طرح‌ها و پیامدهایی است که در ادامه می‌تواند نه‌تنها معادن بلکه صنایع معدنی را نیز تحت‌الشعاع قرار دهد. از این رو، بهره‌گیری از نظر کارشناسان و متخصصان امر در تصمیم‌گیری‌های دولتی تاثیر مثبت مستقیم خواهند داشت.

اخبار

بیشترین فروش ماهانه «ککل» در اختیار «گندله»

محصول گندله در آذرماه امسال توانسته ۸۰درصد از فروش بازار این شرکت معدنی را به خود اختصاص دهد.

به گزارش بورس نیوز، شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در آذرماه امسال مجموع فروش محصولات در بازار داخلی را طی این دوره یک‌ماهه برابر با ۱،۰۵۴،۴۰۶ تن ارائه کرده و میزان فروش محصولاتی که از ابتدای سال مالی تا انتهای آذرماه به فروش رفته برابر با ۹،۹۰۳،۳۴۷ تن بوده است.

طی ۹ ماهه گذشته ۹۹ درصد از فروش محصولات این شرکت معدنی در بازار داخلی شکل گرفت، بیشترین مقدار فروش ماهانه این شرکت متعلق به «گندله» با ۸۴۳،۰۲۶ تن بوده که طی این دوره ۱،۰۸۸،۹۱۲ تن از این محصول تولیدشده بود.

محصول گندله در آذرماه امسال توانسته ۸۰ درصد از فروش بازار این شرکت معدنی را به خود اختصاص دهد.

از ابتدای سال مالی تا پایان آذرماه امسال کگل موفق به تولید ۲۱،۲۵۷،۹۸۷ تن از محصولات خود طی این دوره شد که بیشترین مقدار تولید را «کنسانتره سنگ‌آهن» با ۱۱،۸۹۷،۹۵۶ تن به خود اختصاص داده و محصول بعدی نیز متعلق به «گندله» با ۹،۳۶۰،۰۳۱ تن بوده است.

افزایش ۲۰ درصدی استخراج مواد معدنی در چهارمحال و بختیاری

رئیس سازمان صنعت، معدن وتجارت چهارمحال و بختیاری با اشاره به افزایش ۲۰ درصدی استخراج مواد معدنی در استان، گفت: از ابتدای امسال پنج میلیون و ۴۲۴ هزار تن مواد معدنی از معادن استان استخراج شده است.

به گزارش مهر، سجاد رستمی با بیان اینکه از ابتدای امسال تا کنون پنج میلیون و ۴۲۴ هزار تن مواد معدنی از معادن چهار محال و بختیاری استخراج شده است، اظهار کرد: ارزش این تولیدات بیش از ۵۰۰ میلیارد تومان است.

وی عنوان کرد: این مواد معدنی از ۱۲۱ معدن فعال با سرمایه‌گذاری ۸۰۰ میلیارد ریال در شهرستان‌های ۱۰ گانه استان استخراج شده است.

رئیس سازمان صنعت، معدن وتجارت چهارمحال و بختیاری تصریح کرد: سنگ تزئینی، مواد اولیه سیمان، گچ و سنگ لاشه، سیلیس، خاک نسوز، نمک آبی، سنگ آهک، مخلوط کوهی و مخلوط آبرفتی از مواد در حال استخراج از معادن استان است.

رستمی با بیان اینکه درحال‌حاضر هزار و ۶۲ نفر در معادن این استان فعالیت می‌کنند، ادامه داد: مواد معدنی استخراج شده علاوه بر صنعت ساختمانی در صنایع فولاد، ذوب‌آهن، آلومینیوم، صنایع نسوز و ساینده‌ها، تولید گچ، شن و ماسه، صنایع سیمان و تهیه آجرهای شاموتی کاربرد ویژه‌ای دارند.

وی با اشاره به افزایش ۲۰ درصدی استخراج مواد معدنی در استان، افزود: به طور میانگین سالانه حدود پنج میلیون تن مواد معدنی از معادن فعال این استان استخراج می‌شود.

ضرورت وجود تکنولوژی در فرآوری عناصر نادر خاکی

معاون برنامه‌ریزی و نظارت بر شرکت‌ها «ومعادن» بر جایگاه عناصر نادر خاکی در صنایع و فناوری‌های نوین تاکید کرد و از سرمایه‌گذاری کشورهای مختلف در حوزه عناصر نادر خاکی، برای سلطه بازار آینده محصولات پیشرفته خبر داد.

به گزارش روابط عمومی شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات، سعید صادقی با اشاره به نقش عناصر نادر خاکی در فناوری‌های نوین و آینده بازار این عناصر گفت: ایران از نظر دارا بودن عناصر نادر خاکی کشور غنی است و به همین دلیل مواد معدنی و سنگ‌های کم‌عیار ایرانی نیز مورد توجه تجارت خارجی قرار دارد.

معاون برنامه‌ریزی و نظارت بر شرکت‌ها «ومعادن» با اظهار تاسف نسبت به نبود تکنولوژی و صنایع پایین‌دست وابسته به این عناصر، بر نقش عناصر نادر خاکی در فناوری و صنایعی مانند کامپیوترها و شبکه‌ها، صنایع الکترونیک مصرف‌کننده، ارتباطات، انرژی‌های پاک، حمل‌ونقل پیشرفته، مراقبت‌های بهداشتی و درمانی، انجام ملاحظات زیست‌محیطی (و احیای آسیب‌های وارد شده به این بخش)، اقدامات دفاعی و نظامی و بسیاری دیگر از حوزه‌ها تاکید کرد و افزود: این عناصر در بهره‌مندی صنایع از کاهش انتشار امواج و مصرف انرژی و همچنین افزایش بهره‌وری، بهبود عملکرد، کوچک‌سازی، افزایش سرعت و ماندگاری و حتی ثبات حرارتی تاثیرات مثبتی دارند و بواسطه گره خوردن صنایع وابسته به عناصر نادر خاکی با زندگی روزمره، آینده این عناصر بسیار درخشان است.

بر اساس توضیحات صادقی، وابستگی محصولاتی مانند کارت‌های حافظه کامپیوتر، لوح‌های فشرده، باتری‌های قابل شارژ، موبایل، مبدل‌های کاتالیزور، آهنرباها، چراغ‌های شب‌نما به عناصر نادر خاکی و در کنار آن افزایش تقاضای جهانی برای خودروها، دستگاه‌های الکترونیکی، لامپ‌های کم مصرف و دیگر کاتالیزورها تضمین‌کننده سرمایه‌گذاری در این حوزه است.

وی با اشاره به آینده صنعت خودروهای برقی در جهان، بیشترین تقاضا برای عناصر نادر خاکی را مربوط به تولید باتری‌های قابل شارژ دانست و از توسعه بازار عناصر نادر خاکی به عنوان یکی از سرمایه‌های ارزشمند در سال‌های آتی خبر داد و تصریح کرد: پیش‌بینی می‌شود تنها تقاضا برای لیتیوم تا سال ۲۰۲۳ به صورت سالانه حدود ۳۰ درصد رشد کند که رقم قابل توجهی است؛ در خصوص عناصر نادرخاکی دیگر نیز پیش‌بینی افزایش سرعت افزایش تقاضا تا حدی است که امروزه در بسیاری از کشورهای تولیدکننده این عناصر، یک مافیای قدرتمند شکل گرفته تا بتوانند ضمن سلطه بر معادن تولیدکننده، بازار آینده محصولات پیشرفته را هم در اختیار خود بگیرند و شرکت‌های متعددی از هم‌اکنون در تلاش برای بستن قراردادهای بلندمدت پیش‌خرید معادن و محصولات این معادن هستند.

معاون برنامه‌ریزی و نظارت بر شرکت‌ها «ومعادن» در خصوص آینده بازار این عناصر گفت: درحال‌حاضر بیشترین تقاضا برای عناصر نادر خاکی مربوط به کشورهای ایالات متحده، آلمان و ژاپن است و با توجه به استقبال و حمایت دولت‌ها از محصولات با فناوری بالا، تقاضای در بازار عناصر نادر خاکی به ویژه در کشورهای آسیایی و اقیانوسیه افزایش چشمگیری خواهد داشت و پیش‌بینی می‌شود چین هم به عنوان یکی از مهم‌ترین تولیدکنندگان و بزرگترین مصرف‌کننده این عناصر بیشترین سهم این بازار را در اختیار بگیرد.

صادقی در پایان با بیان اینکه در کشور ما نیز اقدامات خوبی در حوزه عناصر نادر خاکی انجام شده است آنها را کافی ندانست و تاکید کرد: استحصال عناصر نادر خاکی و تبدیل آنها به محصول نهایی نیاز به بهره‌مندی از تکنولوژی بالا در صنایع معدنی و فرآوری دارد که متأسفانه هنوز این بخش از تکنولوژی در ایران بومی‌سازی نشده، اما امید است که با انتقال تکنولوژی، سرمایهگذاری مناسبی در این حوزه صورت گیرد چراکه سهم ایران در بازار جهانی این عناصر و صنایع وابسته به آنها به میزان دستیابی به فناوری بستگی خواهد داشت.

روزگار معدن

صنایع فلزی و غیرفلزی

۴ شنبه
۲۵ دی ۱۴۰۰
۱۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۳
۱۵ ژانویه ۲۰۲۲
سال چهارم ● شماره ۷۶۹

اخبار

معرفی اعضای جدید هیات مدیره انجمن سنگ آهن

با برگـزاری انتخابات، اعضـای جدید هیات مدیره انجمن سـنگ آهن ایـران با اکثریت آرا مشخص شدند.

به گزارش دنیای معدن، مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده انجمن سـنگ آهن ایران در محل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران برگزار شـد که طی آن با انجام انتخابات، آقایان اکبریان، صفریان، رازفر، عسـکری زاده، مدنی فر، معصومی گودرزی و هراتیان به عنوان اعضای جدید هیات مدیره انجمن سـنگ آهن ایران با اکثریت آرا مشخص شدند.

همچنین آقایان خلیل زاده شبستری و نیک پور به عنوان اعضـای علی البدل هایت مدیره، آقـای گلـزار به عنـوان بازرس اصلـی و آقای حسـینی به عنوان بازرس علـی البدل انتخاب شدند.

افزایش ۲۳ درصدی تولید گندله شرکت‌های بزرگ

میـزان تولید گندله شـرکت‌های بزرگ طی ۹ ماهه سـال ۱۴۰۰ حدود ۲۳ درصد افزایش یافت.

به گزارش روابط عمومی ایمیدرو، ۹ شـرکت بزرگ کشـور از ابتدای فروردیـن تا پایان آذر، ۲۸ میلیون و ۶۴۹ هزار و ۲۵۶ تن گندله سنگ آهن تولید کردند.

این رقم در مدت مشـابه سـال گذشته، ۲۳ میلیون و ۲۸۵ هزار و ۴۲۲ تن بود.

از ایـن میـان، شـرکت‌های «گل گهـر»، ۹ میلیـون و ۳۴۶ هـزار و ۵۱۰ تـن، «توسـعه معادن و صنایع معدنـی خاورمیانه» ۴ میلیون و ۴۳۴ هـزار و ۴۸۰ تن، «صنایع معدنی فولاد سـنگان» ۳ میلیـون و ۲۶۸ هـزار و ۶۳۱ تن، «چادرملـو» ۲ میلیـون و ۷۶۴ هزار و ۶۳ تن، «گهر زمیـن» ۲ میلیـون و ۶۴۴ هزار و ۸۹۵ تـن، «اپـال پارسـیان سـنگان» ۲ میلیون و ۵۳۸ هـزار و ۹۰۲ تن، «مرکـزی» ۲ میلیون و ۳۹۵ هـزار و ۸۹۵ تـن، «صنعتـی معدنـی توسـعه فراگیـر سـناباد» ۹۳۹ هـزار و ۳۰۲ تـن و «صبانـور» ۳۱۶ هـزار و ۵۷۷ تن تولید کردند.

همچنین، شـرکت‌های بزرگ معدنی طی ۹ ماهه امسـال، ۱۳ میلیون و ۹۶۷ هزار و ۶۷ تن گندله به شرکت‌ها ارسال کردند که در مقایسه با رقم مدت مشـابه سال گذشته (۱۲ میلیون و ۶۸۹ هزار و ۷۹۰ تن)، ۱۰ درصد رشـد نشـان می‌دهد.

ایـن شـرکت‌ها در مـاه آذر ۳ میلیون و ۲۶ هزار و ۴۶۴ تن گندله «تولید» و یک میلیون و ۸۵۱ هزار و ۶۷۵ تن محصول «ارسال» کردند که نسـبت به آمار مدت مشابه سال گذشته (۲ میلیـون و ۵۹۷ هزار و ۵۰۵ تن «تولید» و یک میلیون و ۶۲۷ هزار و ۱۲۶ تن «ارسـال»)، به ترتیب حاکی از رشد ۱۷ و ۱۴ درصدی است.



نایب رئیس انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران:

آهن و فولاد قراضه از شمش گران‌تر است

زمانی که نگرانی‌ها برای کمبود گاز و کاهش تولید آهن اسـفنجی در زمسـتان بیشتر شـد نرخ این محصول روند افزایشـی را طی کرد. این رشد نرخ کارخانه‌های القایی که مصرف‌کننده این مواد اولیه هستند را با مشکل مواجه کرد و در این راستا برخی کارشناسان واردات قراضه را پیشنهاد دادند.

اغلب فولادسازان جهان از مواد اولیه مانند قراضه استفاده می‌کنند و ترکیه به عنـوان یکی از رقبای ایران بزرگترین واردکننده قراضه است. برخی از کارشناسان معتقدند برای تولید فولاد با کربن کمتر و جلوگیری از افزایش بی‌رویه نرخ آهن اسفنجی، باید به واردات قراضه روی آورد؛ قراضه‌هایی که افزایش راندمان فولادسازی را افزایش دهند.

بهادر احرامیان، نایب رئیس انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در گفت‌وگو با فولادبـان درباره واردات قراضه گفت: واردات قراضه فرآیندهای طولانی را با خود به همراه دارد و به سـادگی نمی‌توان قراضه را از کشورهای دیگر وارد کرد؛ علاوه بر ایـن، اصلی‌ترین دلیل برای عـدم حرکت فعالان صنعـت فولاد به سـمت واردات قراضه این اسـت که نرخ جهانی قراضه نسـبت به نرخ شمش در داخل کشور بالاتر است.

وی بـا اشـاره به اینکـه واردات قراضه به کشـور صرفه اقتصادی برای صنعت و کشـور ندارد، تصریح کرد: در کنار صرفـه اقتصادی، مسـئله حائز اهمیت، نبـودن امکانات و زیرساخت‌های مناسـب برای واردات قراضه به کشور است چراکه بنادر ایران برای تجهیزات لازم را برای انجام این کار ندارند و باید برای تحویل بار قراضه در بنادر ایران تمهیدات زیادی در نظر گرفته شود.

نایـب رئیس انجمـن تولیدکنندگان فولاد ایـران افزود: واردات قراضـه به کشـور هزینه‌های زیـادی مانند هزینه حمل‌ونقـل نیـز دارد که برای ایـن کار به میـزان کافی نقدینگی و ارتباط با سایر کشورهای جهان نداریم، بنابراین نباید چندان به واردات قراضه به کشور دل خوش کرد.

رشد فروش محصولات معدنی در ۹ ماه

گروه معدن

آمار ارائه شده از سوی شرکت‌های بزرگ نشان می‌دهـد که در راسـتای افزایـش تولید، میزان فروش و درآمد این شرکت‌ها طی ۹ ماهه امسال رشـد قابل توجهی داشـته اسـت؛ در این مدت نسبت به مدت مشـابه سال گذشته، چادرملو با رشـد ۱۱۶ درصدی، بالغ بر ۳۳۰ هزار میلیارد، شرکت آهن و فولا ارفع با رشد ۵۱ درصدی ۶۵ هزار و ۲۹۰ میلیارد ریال، فولاد خراسان با رشد ۵۵ درصدی بالغ بر ۷۶ هزار میلیارد ریال کسب درآمد داشته‌اند.

به گزارش ایسنا، شرکت‌های بزرگ تولید مواد و محصـولات معدنی آمار فـروش و درآمد خود را از ابتدای امسـال نسـبت به مدت مشابه سال گذشته منتشـر کرده‌اند. این آمار نشان می‌دهد کـه در پی افزایـش تولید در این شـرکت‌های بزرگ و اصلی معدنی کشور، درآمدهای ناشی از فروش در بازارهای داخلی و صادراتی رشد قابل توجهی داشته است.

چادرملـو بالـغ بـر ۸ میلیـون تـن فروخت

شـرکت معدنی و صنعتی چادرملو طی ۹ ماه امسـال ۱۳ میلیون و ۵۱ هزار و ۱۱۳ تن تولید داشته است که نسبت به ۱۲ میلیون و ۷۷۱ هزار و ۲۶۳ تن محصول تولیدی در مدت مشابه سال گذشته رشد دو درصدی داشته است. در ۹ ماهه امسـال چادرملو با فروش هشت میلیون و ۱۸۸ هزار تن محصول در بازارهای داخلی و صادراتی، ۳۳۰ هزار و ۳۹۵ میلیارد ریال درآمد کسب کرد که این میزان درآمد نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۱۶ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

این شرکت معدنی و صنعتی در مجموع ۹ ماه سـال ۱۴۰۰، هشت میلیون و ۳۴۹ هزار و ۲۶۵ تن کنسانتره (با رشـد هفت درصدی نسبت به ۹ ماهـه ۱۳۹۹)، ۴۴ هـزار و ۱۰۱ تن محصول فرعی، (کنسانتره فسـفری/آپاتیت)، دو میلیون و ۷۶۴ هـزار و ۶۸ تـن گندلـه (بـا رشـد ۰.۴ درصدی)، یک میلیـون و ۱۳۴ هزار و ۲۴۹ تن آهن اسـفنجی (با افت ۰.۴) و ۷۵۹ هزار و ۴۳۰ تن (با رشـد دو درصدی) شمش فولادی تولید کرده است. از سـوی دیگر، پنج میلیون و ۹۸۹ هزار و ۲۹۵ تن کنسانتره خشک (مبنای فروش) توسط شـرکت معدنی و صنعتی چادرملو در ۹ ماه سال ۱۴۰۰ فروخته شده است که نسبت به مدت مشـابه سال گذشته (چهار میلیون و ۷۱۸ هزار و ۲۵۱ تن) ۲۶ درصد رشـد داشـته است. همچنین ۵۷ هزار و ۴۱ تن آپاتیت خشـک شد (با رشـد ۶۰ درصدی)، یک میلیون و ۱۸۰ هزار و ۳۵۱ تـن گندلـه (با رشـد ۲۱ درصدی)، ۹۸ هزار ۶۷۵ تن نرمه گندلـه، ۱۶۸ هزار و ۸۳ تن آهن اسفنجی توسـط این شرکت بزرگ معدنی و صنعت به فروش رسـیده اسـت. فروش آهن اسفنجی چادرملو در ۹ ماهه امسال قریب به ۸۰ درصد کمتر از سال گذشته بوده است.

شـرکت معدنی و صنعتی چادرملو طی ۹ ماه امسـال موفق به فروش در مجموع ۶۹۱ هزار و ۳۴۱ تن شـمش فـولادی در بازارهای داخلی و صادراتی شـد که ۴۲۸ هزار و ۴۲۲ تن شـمش فولادی در بازار داخلی (با افزایش ۳۱ درصدی) و ۲۶۳ هـزار و ۹۱۹ تـن شـمش فـولادی در بازارهای صادراتی عرضه شده است شد.

از این میزان فروش محصولات، شرکت معدنی و صنعتی چادرملو توانسـته است در ۹ ماه سال ۱۴۰۰ جـاری ۱۷۵ هزار و ۵۱۲ میلیارد و ۷۲۴ میلیـون ریال (با رشـد ۷۰ درصـدی) از محل فروش کنسانتره، ۱۱۱۷ میلیارد و ۵۵۹ میلیون ریـال (با رشـد ۳۴۱ درصـدی) از محل فروش آپاتیـت، ۴۹ هزار و ۵۲۴ میلیارد و ۸۴۰ میلیون ریال (با رشـد ۱۴۹ درصـدی) از فروش گندله، ۱۳ هـزار و ۶۲۴ میلیارد و ۶۸۵ میلیون ریال (با رشـد ۲۳ درصدی) از فروش آهن اسفنجی، ۵۳ هزار و ۱۲۱ میلیارد و ۳۸ میلیون ریال (با رشـد ۱۰۷ درصدی) از محل فروش شمش فولادی در بازار داخلی و ۱۲۵۵ میلیارد و ۷۸۰ میلیون ریال از فروش نرمه گندله در بازارهای داخلی کسـب درآمد داشته باشد.

شـرکت مذکور با نماد «کچـاد» در این مدت توانسـت به درآمـد ۸۷ هـزار و ۵۴۶ میلیارد و ۲۸۰ میلیون ریالی از فروش شمش در بازارهای داخلـی و صادراتی برسـد که ۳۴ هـزار و ۴۲۵ میلیـارد و ۲۴۲ میلیـون ریالـی سـه بازارهای صادراتی بوده است و رشد ۲۱ درصدی را نسبت به میزان فروش در ۹ ماهه سـال گذشته نشان می‌دهد.

جهـش تولیـد و فـروش ذوب آهن اصفهان در ۹ ماه

ذوب آهن اصفهان طی سـه سال گذشته پس از چند فراز و فرود به تثبیت سوددهی رسیده که این مهم سـبب شده در سال ۱۳۹۹ این شرکت زیان انباشته از زمان راه‌اندازی خارج شود. سود این شـرکت طی سال گذشته به میزان ۱۵ هزار و ۸۱۹ میلیارد ریال رسیده است. از جمله دلایل افزایش این میزان درآمد و سود شرکت تمرکز بر تولید و فروش محصولات صنعتی و محصولات با ارزش افزوده بالاتر، تمرکز شرکت بر صادرات به دلیل ارزش افزوده بالاتر، افزایش تورم و افزایش سطح عمومی قیمت‌ها اعلام شده است.

طبق اعلام شـرکت ذوب آهن اصفهان حداقل طی یک دهه گذشته برای نخستین بار در سال ۱۳۹۹ از زیان انباشـته خارج شد تا بتواند سود را میان سـهامداران توزیع کند و شـرایط برای پیوسـتن از فرابـورس بـه بورس مهیا شـد که این کار در سـال ۱۴۰۰ عملیاتی شد. پیشرفت ذوب آهـن اصفهان در سـودآوری ادامه یافت و در امسـال نیز این شرکت موفق شد رکورد سود آوری خود را تنها در شـش ماهه نخسـت سال ۱۴۰۰ ارتقـاء دهد و با افزایـش ۱۹۵ درصدی به سـود بیش از ۲۰۰۰ میلیارد تومانی برسـد و حاشیه سود این شرکت از ۱۲ درصد عبور کند.

عملکرد ذوب آهن اصفهان در ۹ ماهه گذشته نیز نشـان از افزایش تولیـد در اغلب بخش‌های تولیدی و همچنین افزایش فروش این شـرکت دارد. ایـن مجتمـع صنعتی با وجود مشـکلات ناشـی از کمبود مواداولیـه و بحران آب تا پایان آذرماه امسـال موفق به تولیـد دو میلیون و ۵۴ هزار و ۷۰۰ تن چدن مذاب شـده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۳ درصد رشد را نشان می‌دهد.

منصور یـزدی‌زاده، مدیرعامل شـرکت ذوب آهن اصفهان با بیان اینکه در امسـال شرکت با سه کوره بلند فعالیت کرده است و اگر مشکلات کمبـود مواداولیه و آب وجود نداشـت، به طور قطـع تولید بیشـتری حاصل شـده بـود، ابراز امیـدواری کرد که تا پایان سـال به تولیدی که باید برسـد. همچنین با توجه بـه افزایش تولید چـدن و محدودیـت بخش فولادسـازی، تولید شـمش چدن به پنج برابر سـال گذشته رسیده که بخش عمده آن در ۹ ماهه امسال صادر شده است. از ابتدای امسال تا پایان آذرماه سه درصد در تولیـد کک خشـک، چهار درصـد در تولید آگلومـره، پنج درصد در تولید فولاد خام و سـه درصد در تولید شـمش آماده نسـبت به مدت مشابه در سال گذشته افزایش تولید داشته است.

طبـق اعلام وی، طـی ۹ ماهه امسـال تولید کلاف در ذوب آهـن اصفهـان حـدود ۱۰ برابر سـال گذشـته شـده و به ۱۲۶ هزار و ۸۸۷ تن رسیده اسـت. این درحالیست که تولید میلگرد تنها یک درصد رشـد داشته و در تولید تیرآهن، شـمش کالایی و سایر محصولات تغییری ایجاد نشده است. این شرکت در ۹ ماهه منتهی به آذر ۱۴۰۰ از فروش محصولات خود ۲۵ هزار و ۴۰۵ میلیارد تومان درآمد کسب کرده که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشـته ۹۲ درصد افزایش داشته است.


عکس: روزگار معدن

رشـد ۲۷ درصـدی فروش شـرکت آهن و فولاد ارفع

شـرکت آهن و فولاد ارفع طی ۹ ماه امسـال توانست در مجموع ۴۹۵ هزار و ۱۱۴ تن شمش فولادی در بازارهـای داخلی و صادراتی فروخته و توانسـته اسـت ۶۵ هزار و ۲۹۰ میلیارد ریال درآمد کسـب کند که در ایـن میزان درآمد ۵۱ درصد بیشتر درآمد شرکت در مدت مشابه سال ۱۳۹۹ اسـت. از این میزان ۳۵۲ هزار و ۷۶۷ تن شمش فولادی در بازارهای داخلی و ۱۴۲ هزار و ۳۴۷ تن شمش فولادی را در بازارهای صادراتی به فروش رسیده و درآمد ۴۶ هزار و ۱۳۲ میلیارد ریالـی از فروش داخلی و درآمد ۱۹ هزار و ۱۵۷ میلیـارد ریالـی از فروش خارجی حاصل شـده اسـت. میزان درآمد این شرکت از فروش داخلی رشـد ۲۷ درصـدی و از فـروش خارجی ۱۷۳ درصدی را نسبت به سال پیش نشان می‌دهد.

رشد ۵۵ درصدی درآمد فولادخراسان

فولاد خراسان در جایگاه یکی از تولیدکنندگان بزرگ فولاد کشـور توانسـت از ابتدای امسال تا پایـان آذرماه در مجموع دو میلیون و ۷۷۲ هزار و ۷۱۰ تن تولید محصول داشته باشد که از این میزان یک میلیون و ۱۷۵ هزار و ۹۰۰ تن سـهم گندله، ۹۰۳ هزار و ۳۴۱ تن آهن اسفنجی، ۲۶۴ هـزار و ۵۷۷ تن شـمش فـولادی، ۴۲۸ هزار و ۹۹۲ تن محصولات سبک ساختمانی بوده است.

این شـرکت با نماد «فخاس» در ۹ ماه امسال در مجموع فروش داخلی ۴۵۸ هزار و ۵۰۵ تنی داشته است که کمتر از فروش وزنی آن در ۹ ماه سـال ۱۳۹۹ (۵۴۸ هزار و ۴۵۳ تن) ثبت شـده است. فولاد خراسان قریب به ۳۴ هزار و ۷۱۲ تن آهن اسـفنجی در بازار داخلی به فروش رسانده که نسـبت به ۱۰ هزار و ۶۲۴ تن عرضه شده در مدت مشـابه سال گذشـته ۲۲۶ درصد رشد را نشـان می‌دهد. همچنین ۱۳۱ هزار و ۹۲۵ تن شمش فولادی، ۲۹۱ هزار و ۸۶۸ تن محصولات سـبک سـاختمانی را در بازارهای داخلی و ۷۹ هزار و ۹۷۹ تن شمش فولادی و ۶۱ هزار و ۶۳۷ تن محصولات سبک سـاختمانی را در بازارهای صادراتی به فروش رسانده است.

میزان درآمد شـرکت فولاد خراسان در ۹ ماه سال ۱۴۰۰ نیز بدین شرح است که این شرکت توانسـت در مجمـوع ۵۹ هـزار و ۵۹ میلیارد و ۲۹۳ میلیون ریال درآمد کسـب کند که نسبت به میزان فروش در مدت مشـابه سـال ۱۳۹۹، رشـد ۴۲ درصدی داشته اسـت. این شرکت در ۹ ماه سال ۱۳۹۹، از فروش در بازار داخلی، ۴۱ هـزار و ۳۵۳ میلیارد و ۴۱۲ میلیون ریال درآمد کسب کرده بود.

به تفکیک فـولاد خراسـان ۲۷۸۱ میلیارد و ۷۴۳ میلیـون ریال از فروش آهن اسـفنجی (با رشـد ۷۵۳ درصدی)، ۱۶ هـزار و ۲۸۸ میلیارد و ۸۳۴ میلیـون ریال از فروش شـمش فولادی (با رشـد ۲۴ درصدی)، ۳۹ هزار و ۹۸۸ میلیارد و ۷۱۶ میلیون ریال از فروش محصولات سـبک ساختمانی (با رشد ۴۳ درصدی) در بازار داخلی درآمد کسب کرده است.

همچنین این شـرکت درآمـد ۹۷۰۴ میلیارد و ۶۰۹ میلیـون ریالی از فروش شـمش فولادی (بـا رشـد ۲۶ درصـدی) و ۷۹۲۱ میلیـارد و ۷۰۷ میلیـون ریال از فروش محصولات سـبک سـاختمانی (با رشد ۴۵۷ درصدی) در بازارهای در بازار صادراتی کسب کرده است.

در مجموع درآمد شـرکت فولاد خراسـان در ۹ مـاه امسـال ۷۶ هـزار و ۶۸۵ میلیارد و ۶۰۹ میلیون ریال ثبت شـده اسـت که نسبت به ۴۹ هزار و ۳۰۹ میلیارد و ۱۸۱ میلیون ریال فروش در مدت مشابه سـال گذشته ۵۵ درصد رشد را نشان می‌دهد.

رشـد ۱۳۸ درصـدی فـروش فولاد هرمزگان

شـرکت فولاد هرمزگان هم توانست از فروش یک میلیون و ۱۰۱ هزار تن محصول طی ۹ ماهه امسـال، ۱۶۳ هزار و ۱۱۳ میلیـارد ریال درآمد کسـب کند که حاکـی از رشـد ۱۳۸ درصدی نسـبت به فروش در مدت مشـابه سال ۱۳۹۹ است.

شـرکت فولاد هرمزگان توانسـته است در ۹ ماهه سال ۱۴۰۰ در مجموع یک میلیون و ۲۰۵ هزار و ۸۳۹ تن شـامل یک میلیون و ۳۹ هزار و ۸۱۳ تـن تختال فولادی و ۱۵۵ هزار و ۹۸۶ تن سایر محصولات فولادی تولید داشته است.

ایـن شـرکت در مـدت مذکور امسـال یک میلیـون و ۳۹ هزار و ۸۱۳ تـن تختال فولادی (بـا رشـد ۴ درصدی) و ۶۱ هـزار و ۲۹۳ تن از سایر محصولات فولادی (با رشد ۱۳۶ درصدی) را در بازار داخلی به فروش برسـاند. براین اساس مجموع فروش داخلی فولاد هرمزگان در ۹ ماهه امسـال به یک میلیون و ۱۰۱ هـزار و ۱۰۶ تن رسیده که این میزان نسبت به مدت مشابه سال گذشـته (یک میلیـون و ۱۸ هـزار و ۵۱۵ تن) هشت درصد رشد را نشان می‌دهد.

از این میزان فروش شـرکت فـولاد هرمزگان در ۹ ماهه امسـال، ۱۵۹ هـزار و ۷۲۷ میلیارد و ۹۶۳ میلیـون ریال از فروش تختال (با رشـد ۱۰۹ درصدی) و ۴۱۳۷ میلیارد و ۸۳۱ میلیون ریـال (با رشـد ۸۲۴ درصدی) از فروش سـایر محصولات فولادی کسـب درآمد کرد؛ بنابراین مجموع درآمد شـرکت فولاد هرمزگان تا پایان آذر ماه امسـال به ۱۶۳ هـزار و ۸۶۵ میلیارد و ۷۹۴ میلیـون ریال رسـیده که ایـن میزان در مقایسـه با فروش در ۹ ماهه سال گذشته ۱۱۳ درصد بیشتر شده است. این شرکت در این مدت توانسته بود در مجموع، ۷۶ هزار و ۷۴۷ میلیارد و ۳۴ میلیون ریال درآمد کسب کند.

آینده مبهم سنگ آهن در جهان

معاون فروش فولاد خراسان گفت: بازار فولاد ایران و جهان درسـال جدید میلادی ۲۰۲۲ با کمبود تقاضا مواجه است و نمی‌توان انتظار رشد چشمگیر قیمتی در زمینه فولاد داشت.

حسـین بختیـاری در گفت‌وگو با فولادبـان آینده صنعت فـولاد را درسـال جدید میـلادی ۲۰۲۲ درایـران و جهان متفاوت بیان کرد و افزود: تولید محصولات فولادی در داخل کشـور با مشکلاتی مانند تامین انرژی برق و گاز گره خورده است و بنظر می‌رسد فقط بخشی از ظرفیت‌های اسمی فولاد در سال ۱۴۰۱ یا۲۰۲۲ قابل تحقق است و بطورکامل و حتی همانند سـال قبل نخواهد بود. وی ادامه داد: نبود زیرساخت بهینه، غفلت از توسعه و تجهیزات به روز موجب کاهش تولید چشـمگیر محصولات فولادی شده است به گونه‌ای که دیگر نمی‌توانیم حجم تولیدات فولادی کشـوررا به اندازه تولیدات سال قبل برسانیم.

معـاون فروش فولاد خراسـان گفت: تقاضـای محصولات فولادی در بازارهای جهانی با توجه به سیاست‌های چین در تولید مسـکن در پایین آمده وهمین امر سبب شده است که ریتینـگ فولاد در بازارهـای جهانی با توجه به کاهش تقاضا افت کند وادامه شـرایط چنین بازاری بسـتگی زیاد به ادامه سیاست‌های دولت چین دارد.

بختیاری افزود: اگر چنین سیاسـتی درسـال ۲۰۲۲ ادامه پیدا کند قطعا بازار فولاد جهان با کمبود تقاضا مواجه خواهد بود و نباید انتظار رشـد قیمتی چشـمگیری در زمینه فولاد داشته باشـیم و به احتمال قوی قیمت‌های فعلی حداقل در ابتدای سـال باقی خواهد بود ولی اگـر دولت چین رویه‌اش را عـوض کند نرخ محصولات فولادی نیز تغییرروبه رشـدی خواهد داشـت. وی ادامه داد: سیاسـت‌های مسـکن دولت چین محدود شـدن طرح‌های ساختمانی و عمرانی و کاهش تقاضای محصولات فولادی را در پی داشـت که مجموع این عوامـل باعث کاهش نرخ محصولات فولادی به ویژه در یکی دو ماه گذشته بطور چشمگیر در نرخ فولاد شد.

این فعال صنعتی نرخ سنگ آهن و آهن اسفنجی را در سال جدید میلادی تابع سیاست‌های تولیدکننده این دو محصول دانسـت و گفت: عمده تولیدکنندگان آهن اسفنجی در ایران و هند قرار دارند و نرخ آهن اسـفنجی هم تابع سیاست‌های این دو کشـور اسـت، با توقف فعالیت برخی فولادسازان در تابسـتان و مازاد آهن اسـفنجی، نرخ آهن اسفنجی کاهش یافت و شاهد افت قیمت‌های جهانی هم بودیم.

بختیاری افزود: عمده تولیدات فولادسازان یعنی حدود ۷۵ درصد فعالیت آنها از طریق کوره بلند است و فقط ۲۵ درصد از طریق احیا مسـتقیم و آهن اسفنجی فولاد تولید می‌کنند و در تولید ۲۵ درصد هم سیاست‌های هند و ایران تاثیرگذار اسـت از این رو بنظرمی‌رسـد نرخ آهن اسفنجی سال آینده میلادی کاهشی باشد.

افزایش واردات فولاد امریکا در ۲۰۲۱

بر اســاس داده‌های دولت، ایالات متحده در سال ۲۰۲۱ در مقایســه با ســال ۲۰۲۰، ۴۸.۲۶ درصد فولاد بیشتری وارد کرد، که نشان می‌دهد اگرچه مسائل مربوط به زنجیره تأمین مرتبط با کرونا در سال گذشته ادامه داشت، اما تأثیر آنها بر بازار جهانی فولاد نســبت به سال قبل به طور قابل توجهی کاهش یافته است.

به گزارش متال بولتن، بر اساس داده‌های سیستم نظارت بر واردات فولاد سازمان تجارت بین‌المللی امریکا (SIMA) که تا ۵ ژانویه جمع‌آوری شده است، ایالات متحده در سال ۲۰۲۱ حدود ۲۹/۷۰ میلیون تن فولاد وارد کرده است.

کانــادا بــا ارســال ۷/۰۴ میلیــون تن در ســال ۲۰۲۱، بزرگ‌ترین صادرکننده به ایالات متحده بود. این میزان در مقایسه با ۴/۷۶ میلیون تن در سال ۲۰۲۰، ۴۷/۹۸ درصد افزایش داشت.

صــادرات عمده فولاد کانادا به ایــالات متحده ورق گرم بوده و محموله‌های آن به ۱/۷۹ میلیون تن در سال ۲۰۲۱ رسید که بیش از دو برابر رقم سال ۲۰۲۰ بود.

تختــال بــا ۵/۴۵ میلیون تــن در ســال ۲۰۲۱ و ۳/۳۹ میلیون تن در ســال ۲۰۲۰، بزرگ‌ترین واردات محصولات فولادی ایالات متحده در هر دو سال از کانادا بود.

برزیل، صادرکننده پیشــرو این محصــول به بازار ایالات متحده، ۲/۹۳ میلیون تن در ســال ۲۰۲۱ و ۲/۴۲ میلیون تن در ســال ۲۰۲۰ ارســال کرد که نســبتاً ۲۱/۱۳ درصد افزایش داشت.

پشت پرده نوسان نرخ قراضه

گروه معدن



یک فعــال صنعت فولاد با اشــاره به اینکه کشــورهای صادرکننده قراضه فولاد به دنبال افزایش نرخ این محصول هستند در حالی که واردکنندگان خواســتار کاهش آن هســتند، گفت: کشــور ما درحال‌حاضــر واردات قراضه چندانی نــدارد، اما تغییر نــرخ این محصول در جهــان روی قراضه و آهن اســفنجی تأثیر بسزایی خواهد داشت.

محمدرضا هوشمند در گفت‌وگو با فولادبان در رابطــه بــا نرخ قراضــه در بــازار افزود: در کشــور همیشه با کمبود قراضه دست و پنجه نــرم مواجه هســتیم و به دنبال آن همیشــه نــرخ قراضه با افزایش نرخ همراه بوده اســت و برخــی از تولیدکنندگان شــمش القایی از قراضه استفاده می‌کردند، اما عمده مواد اولیه کارخانه‌های القایی در چند ســال گذشــته را آهن اســفنجی تشــکیل داد. وی با اشاره به اینکــه نــرخ قراضه در دنیا حــدود ۴۶۵ دلار اســت، افزود: درحال‌حاضر حتی کشــورهای صادرکننــده قراضه معتقدنــد که نرخ جهانی قراضه بالاتر باشــد، اما از طرفــی با توجه به افزایش نرخ انرژی در اروپا باعث شــد واردات قراضه کاهش پیدا کند و به دنبال آن بسیاری از تولیدکنندگان شــمش در ترکیه و اروپا نیز از اســتفاده قراضه در تولید شــمش استقبال نکردند تا فشــاری روی نــرخ قراضه بیاورند و آن را کاهشــی کنند. این فعال صنعت فولاد تصریــح کرد: شــرایط اقتصــادی حال حاضر ترکیه و کاهش ارزش پول این کشور مزید بر علت شد تا این کشور که خود واردکننده عمده قراضه از کشــورهای اروپایی و امریکا اســت، این روزها به سمت واردات بیلت حرکت کند و بــا توجه به این روند، نرخ قراضه تحت تأثیر قرار خواهــد گرفت که این مســئله نیز روی نرخ قراضه در کشــور مــا نیز اثربخش خواهد بــود. هوشــمند گفت: چنانچه سیاســت‌های ســاخت مســکن دولت، پروژه‌هــای عمرانی کشــور کلیــد بخورنــد و همچنین شــرایط مذاکرات برجام به صورت مثبت ادامه داشته باشــند، بازار فولاد تحت تأثیــر این تغییرات قرار خواهــد گرفت و قطعا پویایــی تولید، و تغییر نرخ آهن اسفنجی اتفاق می‌افتد.

اخبار

بارش شدید باران در برزیل و اختلال در کار معادن

بــارش شــدید بــاران در جنوب شــرق برزیل شرکت‌های معدنی از جمله شرکت واله را مجبور کرده فعالیت برخی معادن را متوقف کنند.

انتظــار می‌رود بارش‌هــا این هفتــه در نواحی معدنی مهــم برزیل ادامه یابد و این اختلال ادامه داشته باشد.

به گزارش فولاد ایران، اخیرا ســیل خســارات زیــادی در نواحــی مختلف برزیل ایجــاد کرده و تلفات مالی و جانی نیز داشته است.

البته شــرکت واله اعلام کــرده این اختلالات مشــکلی در برنامه تولید سال ۲۰۲۲ این شرکت ایجاد نخواهد کرد.

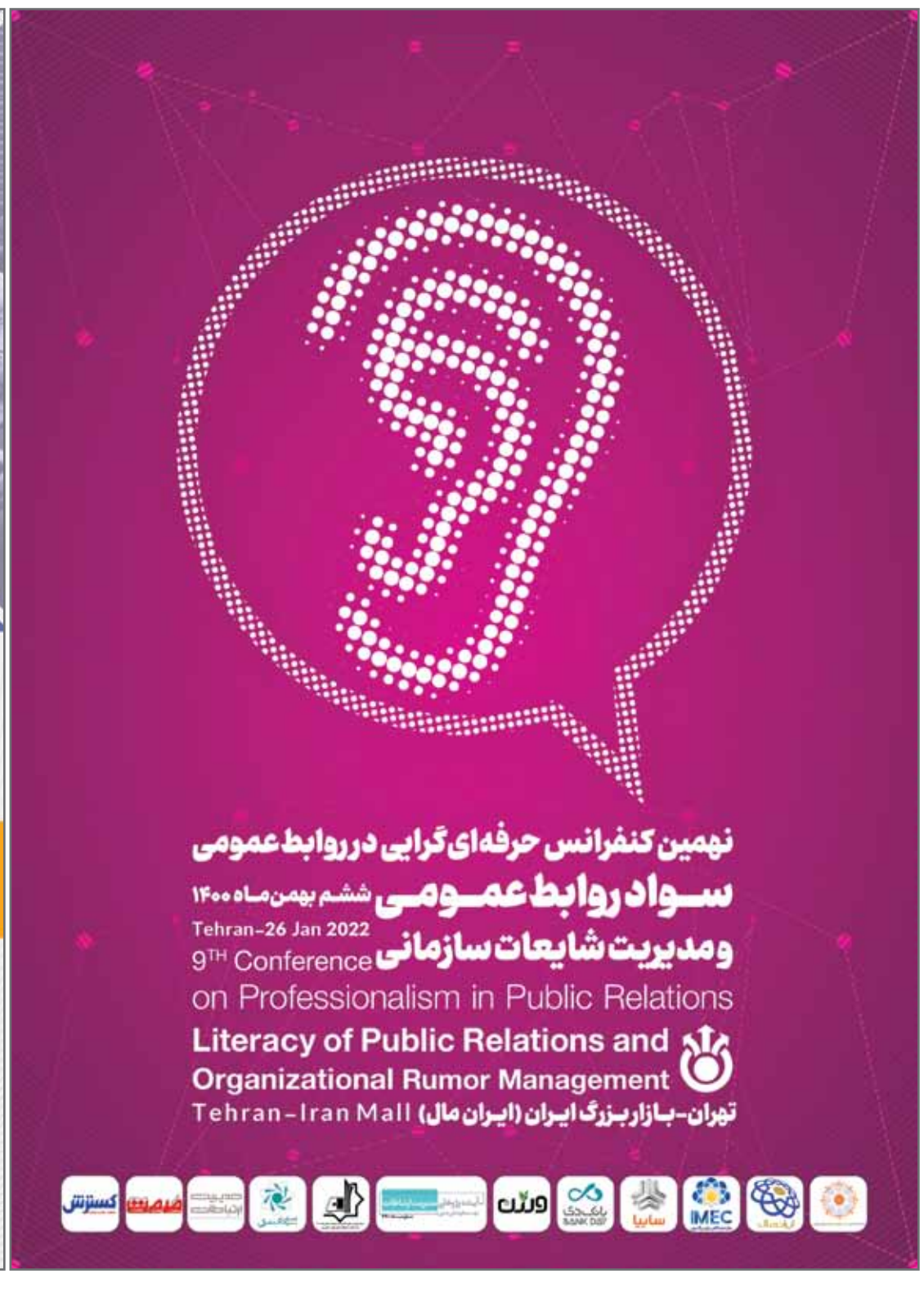
بازار ورق ترکیه در رکود

هفته نخســت ژانویه بــازار ورق ترکیه فعالیت چندانی نداشــت و همه در انتظــار افت قیمت‌ها هســتند چرا که قیمت‌هــای وارداتی اخیرا نزولی بوده و در کل بازارهــای جهانی وضعیت مطلوبی نداشتند.

به گزارش فولاد ایران، متوســط نرخ ورق گرم در بازار داخلی این کشور ۸۳۰ تا ۸۵۰ دلار هر تن درب کارخانه ثبت شده که تغییر هفتگی نداشت ولی بــازار منتظر افت قیمت‌ها بــه ۸۱۰ تا ۸۲۰ دلار بود.

ورق گرم صادراتی ترکیه نیز ۸۳۰ تا ۸۵۰ دلار هر تن فوب است که تغییری نداشت. مشکل نبود بازار کافی برای ورق گرم ترکیه است.





روی خط خبر

الزام واحدهای معدنی به ثبت نام در سامانه جامع تجارت

معاون امور صنایع و معادن سازمان صمت استان کهگیلویه و بویراحمد گفت: کلیه واحدهای معدنی دارای پروانه بهره‌برداری استان، ملزم به ثبت نام در سامانه جامع تجارت و اخذ نقش هستند.

دارا فرامرزی در گفت‌وگو با ایسنا افزود: بر اساس سیاست‌های ابلاغی، کلیه دارندگان پروانه بهره‌برداری معدن(واحدهای معدنی)، صنایع معدنی و توزیع‌کنندگان محصولات مرتبط (زنجیره‌های وابسته بعدی تولید و توزیع) باید در کمترین زمان ممکن در سامانه جامع تجارت، ثبت نام و نسبت به اخذ نقش، اقدام کنند.

وی با اشاره به برنامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی اظهارکرد: سامانه جامع تجارت به عنوان یک مرجع معتبر در خصوص پرداخت تسهیلات برنامه تامین مالی زنجیره ای، پیش‌بینی شده و کلیه فاکتورهای خرید و فروش باید در این سامانه ثبت شوند و ملاک و مستند پرداخت تسهیلات بانکی، فاکتورهای الکترونیکی صادره سامانه جامع تجارت خواهد بود.

فرامرزی با اشاره به برنامه‌های توسعه‌ای سامانه جامع تجارت افزود ؛ یکی از برنامه‌ها و اهداف پیش‌بینی شده در این سامانه، محاسبه حقوق دولتی معادن بر اساس فاکتورهای خرید و فروش ثبت شده در سامانه است و به همین دلیل فعالان حوزه معدن باید ضمن ثبت نام و اخذ نقش، داده‌های مرتبط با خرید و فروش محصولات خود را در سامانه ثبت کنند تا در هنگام اجرایی نهایی برنامه محاسبه حقوق دولتی و ارائه دیگر خدمات مربوطه، دچار مشکل نشوند.

آمار فرونشست در کاشان تکان‌دهنده است

رئیس کمیسیون عمرانی شورای شهر کاشان در واکنش به گزارش تسنیم گفت: آمارها از فرونشست در کاشان تکان‌دهنده است.

به گزارش تسنیم، جواد حاجی قدیری در جلسه علنی شورای شهر کاشان، ضمن اشاره به انتشار برخی اخبار در زمینه فرونشست اظهارکرد: از همه افراد فارغ از هرگونه موضوعی به این مسئله به عنوان یک ماجرا در سطح ملی و پروژه حیاتی توجه کنند.

وی، ضمن اشاره به گزارش‌های تکان‌دهنده‌ای از موضوع فرونشست در منطقه کاشان افزود: از قدیم‌الایام تا کنون کاشان به عنوان شهری کویری و صنعتی شناخته شده است که معیشت عمده مردم قبل از دامپروری و کشاورزی به رونق، توسعه، حفاظت و مدیریت صنعت در این منطقه و گسترش آن به تناسب جمعیت بستگی دارد.

رئیس کمیسیون فنی و عمرانی شورای اسلامی شهر کاشان با بیان اینکه ایجاد هوای پاک و محیط‌زیست سالم نیز نیازمند گسترش فضای سبز است، ابرازکرد: اگر مدیریت کلان‌شهر از این موضوع حیاتی غفلت کند در آینده‌ای نه چندان دور باید شاهد گسیل و مهاجرت عمده و عمومی شهروندان به مناطق دیگر ایران باشیم.

وی نخستین راهکار در مهار این بحران را ترویج و تبلیغ فرهنگ و اصلاح الگوی مصرف و آموزش عمومی طریقه صحیح مصرف آب شرب در منطقه دانست و گفت: آموزش و فرهنگ‌سازی الگوی صحیح مصرف بین عموم شهروندان نخستین گام مقابله با بحران قریب الوقوع آب است.

حاجی قدیری اصلاح مکانیزم کشت و کار و اصلاح مصرف آب کشاورزی را دومین راهکار مقابله با بحران کم آبی دانست و تصریح کرد: اداره جهاد کشاورزی کاشان باید در راستای نگهداری از آب‌های زیرزمینی منطقه بر توسعه آبیاری مکانیزه و اصلاح مصرف و حتی جایگزینی محصولات آب بر تلاش مضاعف داشته باشند.

وی ضمن تاکید بر پیوستن مشترکان به شبکه فاضلاب شهری تاکید کرد: امروزه کاشان خوشبختانه با ظرفیتی که ایجاد شده جزء شهرهایی به شمار می‌رود که از نعمت خودساخته فاضلاب شهری مدرن و عظیم برخوردار است و بیش از یک هزار میلیارد تومان با توجه به ارزش‌گذاری امروز هزینه شده است.

عضو شورای اسلامی شهر کاشان با بیان اینکه متاسفانه کمتر از ۳۰ درصد از مشترکان به شبکه فاضلاب شهری پیوستند، افزود: هرچقدر ظرفیت بازگشت پساب شهروندان به چرخه مصرف نزدیک به صد در صد شود به میزان بسیار زیاد از مشکلات مصرف آب صنعتی و فضای سبز شهری کاشان حل می‌شود.

فرونشست نتیجه بی‌توجهی سال‌های گذشته

رئیس مجمع نمایندگان اصفهان گفت: آثار جبران‌ناپذیر بی‌توجهی به فرونشست در سال‌های گذشته را الآن شاهد هستیم و اگر امروز اتفاق ویژه‌ای رخ ندهد، بخشی از آثار فرونشست غیرقابل پیش‌بینی و جبران خواهد بود.

عباس مقتدایی در گفت‌وگو با فارس اظهارکرد: با توجه به ضرورت رسیدگی حداکثری و ایجاد عزم ملی برای فهم عمیق از فرونشست در اصفهان و آثار منفی و غیرقابل جبران آن نامه‌ای را به ۷ وزیر و برخی از مسئولان کشوری از جمله رئیس محیط‌زیست کشور نوشتیم و در آن ضمن بیان ابعاد مختلف موضوع خواستار ورود و رسیدگی‌های فوری و جدی‌تر شدیم.

وی ادامه داد: تأکید کردیم که آثار جبران‌ناپذیر بی‌توجهی سال‌های گذشته را شاهد هستیم و اگر امروز اتفاق ویژه‌ای رخ ندهد، بخشی از آثار فرونشست غیرقابل پیش‌بینی و جبران خواهد بود.

مقتدایی در پاسخ به اینکه مجری اصلی حل این مشکل کیست، توضیح داد: راهکارهای حل این مشکل عمدتا از مجاری قوه مجریه و قوه‌ای که کار مدیریتی را برعهده دارد باید انجام شود، بودجه‌های قابل توجهی را در کشور داریم که از طریق آنها می‌توانیم در سطح ملی و شهرستانی و استانی بهره‌گیری کنیم تا آثار این وضعیت مخرب را کاهش دهیم یا بخشی از آنها را متوقف کنیم.

نماینده مردم اصفهان در مجلس شورای اسلامی افزود: اما عزم قابل توجهی که باید شکل می‌گرفت را ندیدیم، اگرچه در ماه‌های گذشته و مجلس یازدهم با برگزاری جلسات متعدد در سطوح مختلف از جمله جلسه با رئیس جمهوری، رئیس مجلس شورای اسلامی، رئیس قوه قضاییه، معاون اول رئیس‌جمهوری و بسیاری از وزرا تلاش کردیم تا این موضوع مهم را برجسته کنیم و از عزم ملی برای رسیدگی برخوردار شویم.

وی خاطرنشان کرد: تا حدی این موضوع پیش رفته اما همچنان مطالبه مردم و نمایندگان اصفهان رسیدگی جدی‌تر است، البته ماه‌های گذشته پیشرفت‌هایی هم در این مسیر داشتیم ولی قانع‌کننده نیست.

مقتدایی با بیان اینکه خطاب ما برای حل این مشکل شخص رئیس‌جمهوری است، افزود: اما این درخواست، منافاتی با پیگیری از طریق وزراتخانه‌هایی نظیر وزارت نیرو، میراث، کشور و وزارت راه و شهرسازی ندارد و به یک مسیر قانع نشدیم و همه مسیرها را پیگیری می‌کنیم.

تاثیر فعالیت‌های معدنی بر محیط‌زیست



عکس: روزگار معدن

گروه معدن

در دو دهه اخیر به طور تدریجی توجه به حفظ کیفیت محیط‌زیست افزایش یافته است و فعالیت‌های معدن کاری را تحت تاثیر قرار داده است. اگرچه آلودگی مرتبط با فعالیت‌های معدنی اجتناب ناپذیر است، اما مطالعات زیست محیطی ارائه شده در طراحی یک استراتژی مدیریت زیست محیطی به منظور کاهش اثرات زیست محیطی اثرگذار باشد.

به گزارش ایمنا، استخراج سنگ و فلزات از قدیم توسط انسان انجام می‌شده، اما امروزه با پیشرفت تکنولوژی و افزایش نیاز جامعه معدن‌کاری و استفاده از منابع طبیعی به قدری افزایش یافته است که باعث وقوع مشکلات و آسیب به محیط‌زیست شده است؛ یکی از این آسیب‌هایی که معدن‌کاری و استفاده بی‌رویه از منابع طبیعی به محیط‌زیست وارد می‌کند تغییر شکل زمین و بد شکل کردن محیط‌زیست است، همچنین با انفجارات و حمل‌ونقل‌های بسیار آلودگی صوتی در طبیعت ایجاد شده که این مسئله نیز باعث ترس و فرار بسیاری از گونه‌های جانوری و تهدید زیست‌بوم‌ها شده است.

برای بررسی بیشتر این مسئله و شناخت چالش وفرصت‌های معدن‌کاری گفت‌وگو با علی‌خان نصراصفهانی، دانشیار گروه زمین‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان به شرح زیراست:

◉ چه رابطه‌ای میان استفاده از معادن و محیط‌زیست وجود دارد؟

رابطه میان استخراج و تولید مواد معدنی و محیط‌زیست بسیار نزدیک و وابسته به یکدیگر است و جدا کردن این دو از یکدیگر ناممکن است، زیرا از یک طرف به محیط‌زیست دست‌اندازی می‌کنیم و از طرف دیگر می‌خواهیم از آن نگهداری و محیطی سالم برای آیندگان به جا بگذاریم؛ بنابراین بحث استخراج، برداشت و آسیب آن به محیط‌زیست تضادی میان فعالیت اجتماعی ما ایجاد می‌کند.

بزرگترین معضلی که در زمینه معدن وجود دارد این است که ساختار اکوسیستم چندین میلیون ساله زمین را به هم می‌زند و باعث از بین رفتن تعادلی می‌شود که در دراز مدت به نفع انسان و محیط زندگی تمامی جانوران شده است؛ البته آسیب‌های معادن به محیط‌زیست کمتر از آسیب‌هایی که شهرسازی و دست‌اندازی در محیط شهری به محیط‌زیست وارد می‌کند است.

◉ استفاده از معادن چه مشکلاتی برای محیط‌زیست رقم می‌زند؟

اگر معادن روباز را در نظر بگیریم معمولا در هنگام استخراج مقادیر بسیاری خاک جابه‌جا و به مکان دیگر منتقل می‌شود که همین مسئله در زیبایی محیط‌زیست تأثیرگذار است و حتی باعث بسته شدن برخی از مسیرها، راه‌های آب و محدود کردن محیط رشد برخی گیاهان می‌شود.

در همین برداشت‌ها نیز اگر سطح زمین را در نظر بگیریم که در حالت تعادل است، هنگامی که عمیق‌تر شود در معرض هوا قرار گرفته، شروع به واکنش کرده و باعث ایجاد مواد شیمیایی می‌شود که به طور غیر مستقیم به محیط‌زیست صدمه وارد می‌کند.

◉ آیا استخراج و استفاده از معادن باعث وقوع فرونشست می‌شود؟

معادن به طور مستقیم با فرونشست زمین ارتباط ندارد، اما اگر به طور غیر مستقیم این مسئله را بررسی کنیم باید استفاده از معادن را به سه دسته اکتشاف، استخراج و فرآوری تقسیم کرد؛ در بحث اکتشاف تنها به محیط‌زیست رفته و آن را بررسی می‌کنیم تا ماده معدنی‌های آن را بیابیم که این مسئله آسیب زیادی به محیط‌زیست وارد نمی‌کند.

در استخراج بزرگ‌ترین معضل انفجار و جابه‌جایی مواد معدنی است که باز آسیب شدیدی وارد نمی‌کند، اما در بحث فرآوری نیاز به آبیاری بیشتر سیستم‌ها وجود دارد که این آب از منابع سطحی یا زیرزمینی تأمین می‌شود و به طور غیر مستقیم به دلیل اینکه با تخلیه آب‌خوان‌ها مرتبط است باعث تخلیه شدن زیر زمین و ایجاد فرونشست می‌شود.

◉ به غیر از فرونشست استفاده از معادن باعث ایجاد چه پدیده‌های زیست محیطی دیگری می‌شود؟

یکی از فعالیت‌هایی که در استخراج معادن انجام می‌شود، ایجاد انفجار است؛ در هنگام عملیات استخراج حجم زیادی ماشین‌آلات به همراه انفجار آلودگی صوتی ایجاد می‌کند که باعث ترس بسیاری از موجودات زنده خواهد شد. علاوه بر آن هنگامی که در معادن استخراج انجام می‌دهیم بخشی از زمین تخلیه می‌شود و می‌توان باعث ایجاد زلزله‌هایی در مقیاس کوچک شود.

◉ آیا معدن‌کاری می‌تواند موجب رخ‌دادن پدیده ریزگرد شود؟

بله؛ معدن‌کاری مخصوصا در مناطق روباز موجب بلند شدن مقادیر بسیاری خاک و گرد و غبار می‌شود که برخی از این گردها می‌تواند بیماری‌زا باشد و با حرکت باد برای مردم و مخصوصاً خود معدن‌کارها مشکل ایجاد کند.

◉ آیا استفاده نکردن از معادن راهکار درستی است؟

خیر؛ استفاده از معادن نباید کاهش یابد، اما باید مانند بسیاری از کشورها همزمان با استفاده از معادن به فکر راهکارهایی باشیم تا آسیب به محیط‌زیست کاهش یابد.

درحال‌حاضر بسیاری از معادن به حال خود رها شده و این یک فاجعه است، زیرا بسیاری از این معادن روباز دارای ترکیبات سنگین و سولفیدی است و با آمدن باران می‌تواند وارد چرخه‌های زیرزمینی شده و آسیب‌های بسیار شدیدی ایجاد کند.

◉ پیشنهاد شما برای کاهش معضلات معدن‌کاری چیست؟

در این رابطه قوانین بسیار سخت‌گیرانه‌ای باید در زمینه برخورد و تعامل با محیط‌زیست ایجاد شود، اما تنها قوانین کافی نیست بلکه باید در کنار آن کنترل و نظارت بر فعالیت ماشین‌آلات نیز وجود داشته‌باشد.

مشکلی که در بحث معدن‌کاری وجود دارد این است که سازمان‌های حفاظت از محیط‌زیست تصور می‌کنند جریمه و ممانعت کردن کافی است، اما این راه‌حل درستی نیست بلکه باید مطالعه و کارشناسی کرد و در جهت آن به شکل عملیاتی از منافع معدن استفاده و از محیط‌زیست نیز محافظت شود؛ درواقع می‌توان از منابع خدادادی و طبیعی استفاده کرد، اما با ایجاد روش‌ها و متدهای جدید راهکاری یافته که از محیط‌زیست محافظت کنیم؛ به نظر من کشور ایران در این مسئله عملکرد مطلوبی ندارد و بسیاری از سازمان‌ها تصور می‌کنند که بازدارنده بودن کافیست بلکه ما باید یک سیستم نظارت سازنده به همراه تعامل و مطالعه بر محیط‌زیست ایجاد کنیم به شکلی که در هنگام استفاده از معادن از محیط‌زیست نیز محافظت کنیم.

نظرگاه

معادن خراسان رضوی؛ از فرصت‌سازی تا فرصت سوزی

خراسان رضوی به دلیل موقعیت خاص مکانی خود که محل برخورد پدیده‌های عمده زمین‌شناسی کاملا متفاوت است، موقعیت مناسبی ازنظر ظرفیت و تنوع ذخایر معدنی دارد.

۳۴ نوع ماده معدنی مختلف در استان خراسان رضوی شناسایی‌شده است که از این میان مواد معدنی بااهمیتی چون آهن، طلا، مس، منگنز، فیروزه، عقیق، گرانیت، تراورتن، سنگ گچ و سنگ‌آهک وجود دارد.

گذشته از معادن غنی موقعیت این استان به دلیل هم‌جواری با جمهوری ترکمنستان و استان خراسان شمالی، از شرق به افغانستان، از غرب به استان سمنان و از جنوب به استان خراسان جنوبی و هم‌چنین بهره‌مندی از ۸۳۵ کیلومتر مرز خشکی قابلیت‌های این استان را برای صادرات محصولات معدنی اهمیت می‌بخشد.

▣ چالش‌های پیش رو

از محاسن این استان در حوزه معدن که بگذریم اما چالش‌ها و مشکلاتی سد راه توسعه و استحصال مواد معدنی وجود دارد که سال‌ها بسیاری از معدن کاران با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند و تا به امروز لاینحل مانده است.

شنیدن این خبر که ۵۰ درصد معادن استان نیمه فعال و راکد هستند پرواضح است که معادن این استان و معدن کاران آن چه حال و روزی دارند!

در نقشه راهی که دولت برای بخش معدن دیده است، بر تولید ۵۵ میلیون تن مواد فولادی در سال ۱۴۰۴ تأکید شده است لذا در این نقشه به خاطر تعجیلی که صورت گرفته، بخشی از مسئولیت‌ها بر عهده دولت گذاشته‌شده است اما آنچه نتوانسته به‌صورت همگام با این نقشه راه پیش برود، زیرساخت‌هاست. درواقع راه، آب، برق و گاز به‌تناسب همت بخش خصوصی پیش نرفته است، یعنی توازن بین عرضه و تقاضای واحدهای صنعتی و معدنی در رابطه با صنعت فولاد هنوز جا نیفتاده است.

یکی دیگر از مشکلات حوزه معدن در اختیار قرار دادن پهنه معدنی استان در اختیار شرکت ایمیدرو است.معادن وقتی به نتیجه می‌رسند که در آن اکتشاف خوب صورت بگیرد. اگر چه ما در خراسان رضوی استطاعت خوبی در حوزه معدنی داریم ولی اکتشاف خوب نداریم لذا بی‌توجهی به بخش خصوصی و بی‌اعتنایی برای استفاده از ظرفیت‌های این بخش که هنوز هم به نظر می‌رسد تمایلی برای حضور بخش خصوصی وجود ندارد خود به‌عنوان ضد عامل توسعه در حوزه معدن است.

آنچه قانون‌گذار در برنامه پنجم در نظر داشت، واگذاری بخشی از تصدی‌گری دولت به حوزه معدن بود که به نظر نمی‌رسد، دولت از حضور سنگین خود در عرصه‌های عملیاتی بکاهد و به‌واقع مشکل اصلی در توجه کم‌رنگ دولت به ظرفیت‌های بخش خصوصی است.

بسیاری از دستگاه‌های دولتی امور خود را به پیمانکاران واگذار کرده‌اند و شرکت‌های مربوطه برای حضور در محل معدن و انجام رویه‌های معمول، هزینه را از معدن کار اخذ می‌کنند که همین امر، فشار مضاعف اقتصادی به بخش خصوصی وارد می‌کند.

متأسفانه عملکرد برخی از مسئولان که باعث شده تا عمده تمرکزها بر معادن بزرگ کشور باشد و لذا معادن کوچک و متوسط مورد فراموشی واقع‌شده‌اند، این در حالی است که معادن کوچک و متوسط، اشتغال و امنیت را برای مناطق محروم فراهم می‌کنند و باید به تقویت زیرساخت‌ها و تداوم فعالیت آنها کمک می‌شود.

متأسفانه نرخ خاک و هزینه حمل‌ونقل یکی دیگر از موانع سد راه توسعه معادن است که حالا باید فرسودگی تجهیزات و ماشین‌آلات را هم به آن افزود.

گذشته از شرایط اقتصادیموجود و افزایش هزینه‌ها دولت برای جبران کسری بودجه در طی سال‌های گذشته حق‌وحقوق خود را تا ۳۰۰ برابر افزایش داده است.اختصاص پنج درصد از درآمد فروش معادن واگذارشده بخش خصوصی به شهرستان محل معدن اگرچه در راستای توسعه و رونق در شهرستان محل معدن و اشتغال‌زایی عنوان می‌شود اما اشکال این طرح متعارض بودن آن با قوانین رانتی است زیرا طبق ماده‌ای که در قانون معادن وجود دارد هر هزینه اضافی به‌جز حقوق دولتی و مواردی دیگر که بر معدن تحمیل شود سربار تلقی می‌شود لذا پرداخت ۵ درصد از فروش معادن ممکن است ۵ برابر با ۳۰ درصد از سود معدن باشد.

▣ کمبود نیروی متخصص

دولتمردان ما در حالی می‌خواهند از بودجه‌های نفتی فاصله گرفته و صادرات غیرنفتی را جایگزین آن کنند که برای همین موضوع در حوزه معدن آینده‌نگری به خرج نمی‌دهند. شرایط اقتصادی و به‌کارگیری نیروهای متخصص و تحصیل‌کرده دانشگاه‌ها در طی سال‌های گذشته به‌گونه‌ای رقم خورد این مهندسان این رشته به سایر مشاغل کاذب روی بیاورند و لذا این روزها تبعات این بی‌توجهی و عدم جذب و نگهداری مهندسان معدن و رشته‌های زمین‌شناسی را مشاهده می‌کنیم.

خراسان رضوی دارای مناطق مس خیز متعددی است که برای افراد زیادی اشتغال‌زایی ایجاد کرده است، باوجود ظرفیت‌های بسیار زیادی که در این استان وجود دارد، همچنان رشته دانشگاهی با عنوان معدن‌شناسی به آن توجه نشده است و جذب نیرو و فناوری به میزان کافی در خراسان رضوی تقویت نمی‌شود.

متأسفانه اگر نگاهی به تعداد دانشجویان و ورودی‌های رشته زمین‌شناسی در دانشگاه‌های این استان و حتی استان‌های هم‌جوار بیندازیم به‌خوبی مشاهده می‌شود که از تعداد دانشجویان کاسته شده و لذا رغبت چندانی برای ورود به این حوزه نیست.

در این حال باید متذکر شد درصورتی‌که مطالعات حوزه زمین‌شناسی جدی گرفته نشود، بدون شک در آینده با بحران‌های بسیار بزرگی مواجه خواهیم شد و با این بی‌رغبتی که در جوانان و پرورش نیروهای متخصص در دانشگاه‌ها مشاهده می‌شود بدون شک در آینده‌ای نه چندان دور مجبور به استخدام نیروهای فنی از کشورهای همسایه خواهیم شد.

با وجود اینکه سرمایه‌گذاری در حوزه معدن با ریسک بالایی همراه است، بااین‌حال نباید از این مهم غافل شد که سرمایه‌گذاری صحیح در این حوزه بازده بالایی را به دنبال دارد.

باوجوداینکه ایران سهم هفت درصدی از معادن دنیا داشته و جایگاه مهمی محسوب می‌شود اما سهم بخش معدن از تولید ناخالص داخلی کشور ما تنها چهار درصد است و این نشان از عقب‌ماندگی حوزه معدن در ایران دارد.

یکی از ظرفیت‌هایی که برای کشور ما به‌عنوان یک امتیاز بزرگ در منطقه محسوب می‌شود این است که کشورهای منطقه به‌خصوص بعضی کشورهای حاشیه خلیج‌فارس همچون عمان، قطر، امارات و... که درروند توسعه اقتصادی خود حرکت رو به رشدی دارند، در بخش معدن دچار فقر بالایی هستند.

استان خراسان رضوی نیز در این حوزه از ظرفیت‌ها و ظرفیت‌های بالایی در بخش معدن برخوردار است که می‌توان با استفاده از این ظرفیت‌ها زمینه رشد و توسعه استان را فراهم آورد و لذا هرگونه تعلل در این راستا به معنای فرصت سوزی به شمار می‌رود!

فولاد هرمزگان با ثبت رکوردهای پی در پی با تحقق شعار «ما می‌توانیم» به دنبال حضوری پررنگ تر در بازار است که می‌تواند بسیاری از رقبا را از میدان به در کند. به گزارش تیتر ۲۰، این مجموعه در یک سال اخیر در تلاش است با اصلاحات فنی و تکنولوژی کمیت و کیفیت را همزمان افزایش دهد. در بیشتر موارد یاد شده نیز تا به امروز طبق برنامه درست پیش رفته است و به هدف اصلی خود یعنی تبدیل شدن به قطب سوم فولاد کشور نزدیک تر می‌شود. این بار در آذرماه گذشته فولاد هرمزگان در تولید تختال موفق به کسب رکوردی جدید در تولید شد. اما همان طور که اشاره شد فولاد هرمزگان با تغییرات فنی سعی بر آن دارد تا با افزایش

بحران‌ها هم نتوانست مانع رکوردزنی فولاد هرمزگان شود

تولید کمبود تولید در تابستان به دلیل قطع برق را جبران کند. درواقع بحران پیش آمده برای فولادسازان از جمله فولاد هرمزگان باعث شد تا اصلاحات فنی با جدیت دنبال شده و با افزایش تولید علاوه بر تحقق رشد بهره‌وری، کسری تابستان با افزایش تولید در پاییز جایگزین شود. در چنین مسیری این بار فولاد هرمزگان با افزایش ریت شارژ کوره‌ها سرعت تولید را افزایش داد. اما این تنها اقدام صورت گرفته نبود بلکه در این بخش استفاده از ماده اولیه مرغوب نیز به کمک این هدف آمد. البته موضوع دیگری در بخش فنی به کمک افزایش تولید فولادی‌ها می‌آید و آن کاهش زمان‌های تعمیرات و توقفات در خط تولید خواهد بود. شاید قطع برق در این قسمت به کمک فولادسازان آمد تا بخشی از تعمیرات را به تابستان منتقل کنند و از این موضوع به جهت توقف خط برای تعمیرات و... استفاده کنند. اتفاق رخ داده در فولاد هرمزگان می‌تواند یک پیام مهم داشته باشد و آن این است که سرمایه‌گذاری در واحد تحقیق و توسعه منجر به پرورش متخصصانی می‌شود که با مطالعه بر فرآیند تولید حتی در شرایط تحریمی و بحران هایی همچون انرژی و... می‌توانند افزایش تولید را رقم زنند و این همان افزایش بهره‌وری است که سال‌ها از چشم تولیدکنندگان دور مانده بود. بحران‌های پیش آمده مدیران فولادی را بر آن داشت تا با داشته‌های موجود بیشترین تولید را داشته باشند. این موضوع از زمان تشدید تحریم‌ها با تاکید بر استفاده از توان داخل رنگی جدی به خود گرفت. فولاد هرمزگان هم در این مسیر از قافله عقب نمانده و برای حضور بیشتر در بازار و کسب سهم بیشتر از بازار صادراتی از توان و دانش فنی موجود بهره گرفته تا بتواند کاستی‌ها را جبران کند. معروفخانی، مدیرعامل فولاد هرمزگان نیز بر این باور است که با استفاده از توان فنی و تلاش کارکنان این مجموعه می‌توان در شرایط سخت نیز رکوردهای تولید را ثبت کرد.

فعالان فولادی در گفت‌و گو با «روزگار معدن»:

کمبود انرژی، تولید را فلج می‌کند



عکس: روزگار معدن

مرضیه احقاقی

انرژی، رکنی اساسی در فرآیند تولید فولاد به شمار می‌رود. انرژی ارزان در ایران زمینه ایجاد و توسعه صنایع فولادی کشور را فراهم کرده است.

کمبود انرژی در طول سال‌های اخیر و تحت تاثیر بی‌توجهی به توسعه زیرساخت‌های برق و گاز، جدی شده است. در چنین شرایطی توجه به مصرف بی‌رویه انرژی در کشور مورد توجه قرار گرفته است. گویی نرخ ارزان انرژی مانع توجه به شاخصه‌های بهره‌وری انرژی شده است. حال با توجه به شرایط نامساعد حاکم بر روند تامین انرژی در حوزه‌های مختلف و کمبودهای زیرساختی در این بخش انتظار می‌رود، اصلاحی اساسی در ساختار تامین انرژی کشور انجام شود.

▣ موانع بهره‌وری



علی‌محمد زمانی، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با«روزگارمعدن» عنوان کرد: با برخی تغییرات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری، مصرف برق و گاز در واحدهای تولیدی تا دوسوم کاهش پیدا می‌کند تاکید کرد: صنعت فولاد بر پایه بهره‌گیری از منابع انرژی همچون برق و گاز ارزان احداث شده است. با این وجود در طول سال‌های گذشته سرمایه‌گذاری مناسبی روی زیرساخت‌های انرژی کشور انجام نشده و اکنون در تامین انرژی صنایع با چالش روبه‌رو شده‌ایم. فولاد در رده صنایع استراتژیک است و از ارکان اصلی توسعه کشور شناخته می‌شود. اختصاص سرمایه برای توسعه این صنعت نیز ضروری است. اما متاسفانه همزمان با توسعه صنعت فولاد، گسترش زیرساخت‌ها، مورد توجه سیاست‌گذاران قرار نگرفته است. مدیرعامل شرکت صبافولاد زاگرس گفت: البته باید تاکید کرد دولت‌ها همواره در طول سال‌های گذشته یارانه قابل‌توجهی را به صنایع اختصاص داده‌اند. همین یارانه‌ها نیز موجب شده توسعه صنایع تامین‌کننده انرژی از جذابیت کافی برای بخش خصوصی برخوردار نباشد. در همین حال، دولت‌ها نیز به توسعه و بازارسازی این صنایع آن‌طور که باید و نیاز کشور است، نپرداخته‌اند. این فعال صنعت فولاد در ادامه درباره انرژی ارزانی که در اختیار صنایع کشور قرار می‌گیرد و تاثیر آن بر هدررفت انرژی گفت: در حالت کلی وقتی بهای تمام‌شده محصولی پایین است، بهینه‌سازی مصرف آن آنقدرها که باید مورد توجه قرار نمی‌گیرد. این موضع فقط به فولادسازان و مصرف انرژی هم تعلق ندارد، بلکه در حوزه‌های گوناگون مشاهده می‌شود. وی در پایان تاکید کرد: البته نمی‌توان حکم کلی صادر کرد که فولادسازان با توجه به انرژی ارزانی که در اختیار دارند، هیچ اقدامی برای بهینه‌سازی مصارف خود ترتیب نداده‌اند. با این وجود، منطقی شدن بهای انرژی زمینه بهینه مصرف کردن آن را فراهم می‌کند.

▣ یارانه انرژی یا منبع سود فولادسازان بزرگ



آنوش رحام، دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی ایران در گفت‌وگو با«روزگارمعدن» اظهار کرد: با برخی تغییرات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری، مصرف برق و گاز در واحدهای تولیدی تا دوسوم کاهش پیدا می‌کند با اشاره به یارانه قابل‌توجهی که به انرژی به‌ویژه برق صنایع تعلق می‌گیرد، گفت: این یارانه‌ها عموما در اختیار برخی شرکت‌های خصولتی یا دولتی قرار می‌گیرد. این یارانه نیز در قالب سود در این مجموعه‌ها شناسایی و به صنایع تکمیلی منتقل نمی‌شود. این در حالی است که در دنیا، یارانه‌ای که دولت‌ها در اختیار صنایع قرار می‌دهند حتما باید از صنایع بزرگ به صنایع نهایی و مصرف‌کننده منتقل شود چراکه اساسا هدف از پرداخت یارانه، تعدیل قیمت تمام‌شده تولید محصولات نهایی است.

وی افزود: این رقم در ترازنامه شرکت‌ها در قالب سود آنها محاسبه می‌شود. با وجود حمایت‌های یادشده، بهای فروش شمش فولاد در بورس کالا براساس نرخ فروش این محصول در منطقه سی‌آی‌اس تعیین می‌شود. این در حالی است که انتظار می‌رود عواید ناشی از تخصیص یارانه در کل زنجیره فولاد جریان یابد. نرخ شمش صادراتی در مناطق گوناگون جهان، بهای کالای مازاد نیاز داخلی آنهاست و اغلب کشورها برای نرخ‌گذاری محصولات در بازار داخلی‌شان سیاست‌های دیگری دارند. رحام افزود: متاسفانه این سیاست اشتباه زمینه افزایش بهای تمام‌شده محصولات نهایی را فراهم می‌کند؛ بنابراین سیاست تخصیص یارانه به منابع انرژی در نهایت به مفع مصرف‌کننده نهایی نیست. این اقدام به‌ویژه در موقعیت کنونی که با کمبود منابع انرژی روبه‌رو شده‌ایم، اشتباه است. وی گفت: در تمام کشورهای جهان، اگر یارانه‌ای به بخشی از صنعت تعلق گیرد، در مقابل از آن بخش انتظار می‌رود سرمایه‌گذاری لازم را برای حفظ منابع و جلوگیری از هدررفت آن منابع انجام دهند. درنتیجه می‌توان از صنایع انتظار داشت بخشی از سود خود را به سرمایه‌گذاری برای ایجاد انرژی‌های پاک اختصاص دهند.

رحام در ادامه افزود: سال‌هاست در کشور سیگنال فراوانی گاز به مصرف‌کنندگان داده شده است. این سیگنال به اشتباه به مصرف‌کننده داده شده که اثرات مخربی به دنبال دارد. این در حالی است که انتظار می‌رفت بخشی از انرژی موردنیاز کشور از طریق پنل‌های خورشیدی تامین شود؛ با این وجود، تاکنون گام مثبتی در این زمینه برداشته نشده است. متاسفانه سیاست‌گذاران در طول سال‌های گذشته به این موضوعات حتی فکر هم نکرده‌اند؛ حال که با بن‌بست تامین منابع روبه‌رو شده‌ایم، استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک موردتوجه قرار گرفته است. متاسفانه در حال مصرف تمامی منابع کشور هستیم و هیچ برنامه‌ای برای جایگزینی این منابع در آینده نداریم. همه موارد یادشده از نبود یک برنامه جامع و راهبردی در کشور نشأت می‌گیرد.

▣ سخن پایانی

بررسی عملکرد فولادسازان ایرانی و مقایسه آن با سایر شرکت‌های فولادساز بزرگ و موفق جهان حکایت از آن دارد که شرکت‌های ایرانی، سود به مراتب بالاتر و حتی غیرمتعارفی را از آن خود می‌کنند. بخش قابل‌توجهی از این سود در سایه بهره‌گیری از انواع یارانه‌ها در حوزه انرژی حاصل می‌شود. این در حالی است که منابع انرژی به کل کشور تعلق دارد و نمی‌توان آن را در اختیار صنایع قرار داد. ضمن اینکه در سایه چنین بی‌تدبیری، زیرساخت‌های انرژی در کشور درحال‌حاضر با چالش‌های جدی روبه‌رو شده است. این روند اشتباه حتی زمینه توقف یا کاهش قابل توجه تولید در صنایع فولادی کشور را فراهم کرده است؛ بنابراین اصلاح روند کنونی ضروری به نظر می‌رسد. هرچند باید تاکید کرد تولید فولاد فقط یکی از صنایع انرژی‌بر کشور است و امید می‌رود این سیاست برای سایر صنایع انرژی‌بر نیز اجرایی شود.

نسخه موقتی برای رفع کمبود گاز فولادی‌ها

صنعت فولاد این روزها هر راهکاری را برای تامین گاز پیشنهاد می‌دهد، از سرمایه‌گذاری در این صنعت گرفته تا ارائه کارت انرژی به مردم که شاید کمی دور از انتظار برای اجرا باشد. به گزارش آرتان پرس، صنعت فولاد بنای توسعه خود را بر افزایش ۲ برابر تولید گاز در دو دهه گذشته گذاشت و در این سال‌ها با توجه به نقشه راه ۵۵ میلیون تنی تلاش کرده هدف پیش‌بینی شده را محقق کند. با این حال تولید گاز با وجود ذخایر بسیاری که در اختیار کشور است از توسعه فولاد عقب ماند. جای تعجب دارد که چرا در بازنگری‌های طرح جامع فولاد نسبت به این موضوع هشداری داده نشده و امروز در آستانه دستیابی این صنعت به چشم‌انداز پیش‌بینی شده، کمبود گاز گریبان گیر تولیدکنندگان فولاد شده است. این در حالی است که به غیر از ذوب آهن اصفهان و فولاد زرند ایرانیان، تمامی واحدهای فولادسازی از تکنولوژی احیای مستقیم بر پایه گاز استفاده می‌کنند و این بحران می‌تواند نقش مهمی در کاهش تولید صنعت فولاد کشور ایفا کند. اما در این میان فولادسازان می‌توانند خود آغازکننده اتفاقی جدید در تامین گاز باشند و با واردات آن نیاز خود را تامین کنند. البته این موضوع می‌تواند در کوتاه مدت اجرایی شود تا سرمایه گذاری‌های جدید به بهره‌برداری برسد. اما باید دید این موضوع تا چه اندازه به نفع فولاد سازان خواهد بود. کسری غفوری، مدیرعامل فولاد خراسان پس از پیشنهاد ارائه کارت انرژی به مردم، به موضوع وردات گاز توسط فولادی‌ها اشاره می‌کند، می‌گوید، مهم‌ترین راهکار کوتاه مدت تامین گاز فولادسازان، واردات گاز است و در انجمن فولاد نیز این موضوع را پیگیری کردیم که متاسفانه بنا به دلایلی نتوانستیم آن را به نتیجه برسانیم. با این حال فولادسازان می‌توانند متولی واردات گاز شوند. اما اینکه چرا تا به امروز فولادی‌ها به دنبال سرمایه‌گذاری در بخش گاز نرفته‌اند و امروز در نقطه بحران از آمادگی برای حضور در این بخش خبر می‌دهند، بخشی به دلیل عدم واقعی بودن نرخ حاملان انرژی است. درواقع پاشنه آشیل تامین گاز را بتوان نرخ دانست. یعنی در آستانه واقعی شدن نرخ گاز در بودجه ۱۴۰۱ و همچنین کمبود آن در فصل زمستان فولادی‌ها دست بکار شده‌اند تا سر سلامت از بحران گذر کنند. البته با کمی بررسی قابل رویت است که در سال‌های اخیر فولادی‌ها نیز خود نسبت به این بحران چندان احساس نگرانی نداشتند و امروز با واقعی شدن قیمت‌ها و کمبود گاز می‌توان شاهد تکاپوی آنها بود. هرچند موضوع واردات می‌تواند به تامین گاز کمک کند و به گفته برخی فعالان واردات آن ارزان تر از نرخ فعلی خواهد بود اما در این میان مشکلات دیگری وجود دارد که باید دولت وارد کار شود. ترکمنستان گزینه روی میز برای واردات گاز است اما در این بین بدهی وزارت نفت به این کشور کار بخش خصوصی را سخت کرده است. در کنار آن ترکمنستان نیز از تعهدات خود به قراردادهای دیگر خبر داده که عملا واردات را غیر قابل اجرا کرده است. درنتیجه آن طور که پیداست کلاف تامین گاز بین وزارت صمت و نفت آن قدر پیچیده شده که بخش خصوصی یا همان فولادی‌ها هم نمی‌توانند به راحتی سرنخ آن را پیدا کنند. ناکامی فولادی‌ها در واردات گاز شاید به عملکرد وزارت نفت باز گردد، درواقع مشکل در بخشی دیگر توانسته فعالان صنعت فولاد را در بخشی دیگر از صنعت کشور گرفتار کند. اما در این بین شاید ایستادن و کاری از پیش نبردن تنها به پاسکاری این مشکل میان بخش خصوصی و دولتی بینجامد. فولادسازان باید بیش از هرچیز به دنبال افزایش بهره‌وری و اصلاح الگوی مصرف باشند تا سال‌های از دست رفته را جبران کند. از سویی دیگر این بحران بار دیگر به اهمیت آمایش سرزمین تاکید دارد، زیرا اگر جانمایی فولادسازان به درستی در نزدیکی آب‌های جنوب کشور که به ذخایر گازی کشور هم نزدیک است صورت می‌گرفت امروز حل این بحران آسان تر بود.

واقعی شدن قیمت‌ها با ورود کل زنجیره فولاد به بورس کالا

انجمن فولاد به تازگی نسبت به واقعی شدن قیمت مواد اولیه معدنی اعتراض کرده است، در حالی که فولادسازان همواره محصولاتشان را با نرخ‌های جهانی می‌فروشند، اما به واقعی سازی قیمت در سایر حلقه‌های زنجیره تولید فولاد معترض هستند. در این زمینه علی اکبرکریمی عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس به سنا گفت: این زیاده خواهی از سوی برخی فولادسازان با رویکرد وزارت صمت و همراهی مجلس کنار خواهد رفت و کل زنجیره با ورود به بورس به طور متوازن رشد خواهد کرد. این عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس درباره اعتراض فولادسازان به واقعی سازی قیمت مواد اولیه گفت: اینکه یک حلقه از زنجیره تلاش می‌کند تا بازار را در شرایط خاص در دست بگیرد و قیمت را به نفع خود افزایش دهد، منطقی و منصفانه نیست و نیاز است که پایش و کنترل لازم در این زمینه اعمال شود و سود حاصل از تولید و فروش در همه زنجیره فولاد به صورت منطقی و منصفانه توزیع شود. علی اکبرکریمی گفت: طرحی در این زمینه در مجلس تهیه شده است که ناظر بر ورود کل زنجیره فولاد شامل معدن و مواد معدنی و نهایتا شمش فولاد، محصولات فولادی، انواع ورق، لوله و مقاطع فولادی در بورس است، زیرا از گذشته تا کنون این مشکل وجود داشته است که برخی بخش‌ها در زنجیره تولید و صنعت فولاد سودهای قابل توجهی به دست می‌آورند، اما بخش‌های دیگر از حلقه‌های زنجیره یا سود کمی دارند یا حتی ممکن است، زیان کنند. وی افزود: بنابراین نیاز است که پایش و کنترل لازم در این زمینه اعمال شود و سود در همه زنجیره فولاد تا بخش‌های مختلف زنجیره به صورت منطقی و منصفانه توزیع شود که این موضوع در طرحی که در مجلس مطرح شده است، پیگیری می‌شود و صنایع هم این بخش را دنبال می‌کنند، بنابراین اینکه یک حلقه از این زنجیره تلاش می‌کند، عموما با خرید مواد اولیه ارزان و دولتی به فروش محصولاتش با نرخ‌های جهانی بپردازد، منطقی و منصفانه نیست. این عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس تصریح کرد: یکی از نکات مهمی که در این طرح تاکید شده این است که اولویت با تامین واحدهای تولیدی داخلی باشد به طوری که از نظر مواد اولیه در هر حلقه‌ای از زنجیره تولید و تا زمانی که نیاز داخل تامین نشود، نباید اجازه صادرات داده شود، زیرا به طور منطقی صادرات مازاد تولیدی است که در کشور وجود دارد، ولی وقتی که واحدهای فولادی به مواد اولیه همچون سنگ آهن، آهن اسفنجی یا شمش فولادی نیاز دارند، این محصولات نباید صادر شود. کریمی خاطرنشان کرد: بنابراین باید توجه شود که براساس رویکرد وزارت صمت و همراهی مجلس، همه شرکت‌ها ملزم هستند که محصولات خود را ابتدا در بورس عرضه کنند و در صورتی که خریداری نبود، مجازند که آن را صادر کنند.

اخبار

سیمان دشتستان در مسیر رکوردشکنی

شرکت صنایع سیمان دشتستان در سه‌ماهه نخست سال مالی جاری موفق به ثبت رکوردهای بسیاری در حوزه‌های تولید، صادرات و سودآوری شده است. به گزارش بورس نیوز، سیمان دشتستان با تولید ۹۴۲۰۰ تن کلینکر در بازه یک‌ماهه بالاترین رکورد تولید خود در یک سال گذشته را به ثبت رسانده است. همچنین رکورد فروش سیمان را در طی مدت یک ماه، با فروش بیش از ۹۳ هزار تن جابه‌جا کرد. با ثبت بیشترین میزان تولید و فروش، سیمان دشتستان در سودآوری نیز با ۲۷ میلیارد تومان سود در یک ماه، بالاترین میزان سود ماهیانه تاریخ شرکت را به ثبت رسانده است. در سه‌ماهه اول سال مالی نیز این شرکت با ثبت سود ۴۷۳ میلیارد ریالی بیشترین مقدار سود را کسب کرده که این عدد در سه ماه نخست سال مالی گذشته ۴۳ میلیارد ریال بوده و افزایش ۱۰ برابری را نشان می‌دهد. در زمینه صادرات نیز سیمان دشتستان موفقیت‌های چشمگیری داشته است. افزایش نسبت صادرات به تولید از ۱۸ درصد در مدت مشابه سال قبل به ۶۲ درصد در سه‌ماهه اول سال مالی رسیده است. جایگزینی صادرات کلینکر با سیمان با ارزش‌افزوده بالاتر و در نتیجه سود و ارزآوری بیشتر برای شرکت، از دیگر نکات قابل‌توجه در عملکرد صادراتی سیمان دشتستان است. بارگیری روزانه بیش از ۵۰۰۰ تن سیمان فله روی کشتی برای نخستین بار در تاریخ شرکت و نیز بارگیری سیمان فله روی کشتی به تناژ ۲۷۰۰۰ تن برای نخستین بار در استان بوشهر، نشان از اهتمام جدی و توان بالای این شرکت در صادرات است.

به نظر می‌رسد سیمان دشتستان در مسیر تحول و شکوفایی با قدرت در حال حرکت است و باید منتظر دستاوردهای بیشتری از آن باشیم.

کاهش ۸ درصدی تولید فولاد در ۹ ماه

طبق آمار منتشرشده انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، تولید فولاد میانی کشور در دوره ۹ ماهه نخست امسال، ۲۱ میلیون و ۹۴ هزار تن بوده که کاهش ۸ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد. تولید فولاد کشور بیش از ۱.۹ میلیون تن نسبت به سال گذشته کاهش یافته که علت آن، قطعی برق شرکت‌های فولادی در تابستان امسال است. به گزارش چیلان، نرخ رشد تولید فولاد میانی کشور که در دوره ۳ ماهه نخست امسال، ۶ درصد بود، با شوک برقی تابستان امسال به منفی ۸ درصد در ۹ ماهه نخست امسال رسید. طبق آمارهای انجمن فولاد، مجموع تولید فولاد میانی کشور در دوره ۹ ماهه نخست امسال، ۲۱ میلیون و ۹۴ هزار تن بوده است. در ۹ ماهه نخست امسال، تولید بیلت و بلوم در ایران با کاهش ۱۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ۱۲ میلیون و ۴۷۳ هزار تن رسیده است. تولید اسلب نیز در ۹ ماهه نخست امسال با کاهش ۲ درصدی به ۸ میلیون و ۶۲۱ هزار تن رسیده است. در ۹ ماهه نخست امسال، در مجموع تولید محصولات فولادی نسبت به دوره مشابه سال گذشته، کاهش ۵ درصدی داشته است. مجموع تولید محصولات فولادی در ۹ ماهه نخست امسال، ۱۴ میلیون و ۷۱۹ هزار تن بوده است. در ۹ ماهه نخست سال ۱۴۰۰، ۸ میلیون و ۴۳۳ هزار تن محصولات طویل و ۶ میلیون و ۲۸۶ هزار تن محصولات تخت در کشور تولید شده است. رشد تولید محصولات طویل در ۹ ماهه نخست امسال، منفی ۳ درصد و رشد تولید محصولات تخت منفی ۹ درصد بوده است.

تولید میلگرد در ۹ ماهه نخست امسال ۶ میلیون و ۹۱۱ هزار تن بوده که کاهش ۳ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد. تولید تیرآهن نیز در ۹ ماهه نخست امسال با کاهش ۶ درصدی به ۹۱۲ هزار تن رسیده است.

میزان تولید ورق گرم کشور در ۹ ماهه نخست امسال، ۶ میلیون و ۱۸۸ هزار تن بوده که کاهش ۶ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد. تولید ورق سرد در ۹ ماهه نخست امسال ۹ درصد کاهش یافته است. تولید ورق‌های پوششدار نیز در ۹ ماهه نخست امسال ۷ درصد کاهش یافته است. طبق گزارش آماری انجمن فولاد، تولیدکنندگان آهن اسفنجی در ۹ ماهه نخست امسال بیش از ۲۳.۸ میلیون تن از این محصول را تولید کرده‌اند که نسبت به مدت مشابه سال ۹۹، رشد ۲ درصدی را نشان می‌دهد.

روزگار معدن

شنبه ● ۲۵دی ۱۴۰۰ ● ۱۲جمادی‌الثانی ۱۴۴۳ ● ۱۵ژانویه ۲۰۲۲ ● سال چهارم ● شماره ۷۶۹

صاحب امتیاز:
موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل

مدیر مسئول و سردبیر:
ناصر بزرگمهر

مدیر فنی و هنری: مهدی نجفی
نمایندگی دفتر اروپا: چکاوک بزرگمهر

آدرس: تهران- میدان هفتم تیر- خیابان قائم مقام فراهانی- پلاک ۷۴
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰ - پیامک: ۳۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵

چاپ: هنر سرزمین سبز

www.Madandaily.com
www.instagram.com/Madandaily
www.twitter.com/Madandaily
www.t.me/Madandaily
E-mail:info@madandaily.com
tozi.smtnews@gmail.com

یادداشت

اما واگرهای رونق بورس



فردین آقابزرگی
کارشناس بازار سرمایه

حمایت از بورس یکی از مهم‌ترین وعده‌های مطرح‌شده از سوی سیاست‌گذاران کشور پیش از انتخابات ریاست‌جمهوری سیزدهم بود که همچنان ادامه دارد؛ بر همین اساس نیز شاهد ارائه وعده‌هایی از سوی مسئولان با تاکید بر بهبود شرایط بازار سرمایه هستیم. وعده‌های مطرح‌شده از سوی مسئولان از جنبه روانی، تاثیر مثبتی بر بازار سرمایه دارد یا به بیانی دیگر زمینه القای روحیه امیدواری به بورس و جلب اعتماد از دست رفته سهامداران را فراهم می‌کند. اما همین وعده‌های مطرح‌شده از جنبه عملیاتی نیز قابلیت بررسی دارند. به‌عنوان مثال، طی هفته‌های اخیر وعده‌های متعددی مبنی بر تزریق منابع مالی به صندوق تثبیت بازار سرمایه داده شده است. در حالت کلی، ارزیابی عملکرد صندوق تثبیت و توسعه بازار سرمایه حکایت از آن دارد که این صندوق تا ۴۰ درصد منابع خود را به‌عنوان سپرده بانکی با سود ۲۰ درصدی سرمایه‌گذاری می‌کند؛ بنابراین کل حجم منابع جدیدی که قرار است به این صندوق تزریق شود، فقط حجم ۳ یا ۴ روز معاملات کل بورس را در بر می‌گیرد. درنتیجه نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم رقم یادشده بتواند بازار را دگرگون کند. علاوه بر این، مولفه‌های دیگری مانند افزایش بهره مالکانه معادن، افزایش نرخ سوخت صنایع فولاد و پتروشیمی اثر به‌مراتب بیشتری بر صنایع و به‌دنبال آن بازار سرمایه خواهند داشت. ارقام اختصاص‌یافته به حقوق دولتی در بودجه ۱۴۰۱، رشد قابل ملاحظه‌ای را از آن خود کرده‌اند. نرخ سوخت مصرفی صنایع فولاد و پتروشیمی نیز حتی با احتساب سقف تعیین‌شده از سوی مسئولان، رشد قابل‌توجهی را از آن خود کرده است. به‌علاوه آنکه باید تاکید کرد عموما در اجرا توجهی به سقف‌های تعیین شده برای قیمت‌ها نمی‌شود. در حال‌حاضر، نرخ بهره اوراق حدود ۲۴ تا ۲۵ درصد است. همین نرخ قابل‌توجه نرخ بهره به‌مراتب اثرگذارتر از وعده‌های مسئولان بر بازار سرمایه عمل می‌کند؛ بنابراین باید به متغیرهای اصلی و اثرگذاری بپردازیم که می‌توانند اثرگذاری مثبتی بر بازار سرمایه داشته باشند. به‌عنوان مثال، می‌توان از معافیت ۵ درصدی مالیاتی برای شرکت‌های تولیدی نام برد. در همین حال، تزریق منابع نقدی به صندوق تثبیت بازار سرمایه نیز مثبت ارزیابی می‌شود. هرچند باید خاطرنشان کرد تزریق منابع نقدی به این بازار از اهمیت بیشتری برخوردار است، چراکه این صندوق در راستای سودآوری فعالیت نمی‌کند، بلکه وظیفه بازارگردانی و کاهش ریسک معاملات را بر عهده دارد. در همین حال باید تاکید افزایش نرخ ارز در بودجه سال آینده و همچنین روند صعودی نرخ ارز نیمایی تاثیر مثبت بسزایی بر بازار سرمایه دارد. با این وجود، در حال‌حاضر شاهد ابهامات جدی در روند مذاکرات برجام در سطح بین‌المللی هستیم و همین موضوع، سیگنال‌های منفی را روانه بورس می‌کند. با وجود تمام نقاط قوت یادشده باید خاطرنشان کرد یکی از عوامل بسیار موثر بر عملکرد بازار سرمایه نرخ بهره اوراق است. این نرخ برای سرمایه‌گذاری بدون ریسک حدود ۲۵ درصد برآورد می‌شود، در حالی‌که سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه با ریسک همراه است و همین موضوع از جذابیت ورود سرمایه به این بخش می‌کاهد. نسبت P/E اوراق در حال‌حاضر و با احتساب بهره ۲۵ درصدی، حدود ۴ برآورد می‌شود. در حالی‌که متوسط P/E در بازار سرمایه ۴.۵ تا ۵ برآورد می‌شود؛ یعنی نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم سرمایه به این بخش جذب شود و نباید منتظر تحول در بازار سرمایه باشیم همین موضوع نیز سیگنال‌های منفی به بازار سرمایه وارد می‌کند. دولت برای تامین بودجه به‌دنبال آن است که از افراد حقوقی و حقیقی مالیات دریافت کند. این موارد، پالس مثبتی به فعالان بازار سرمایه نمی‌دهد. در واقع گویی دولت به‌دنبال آن است تا بار این کمبود در تامین منابع مالی را به شرکت‌ها، صنایع، افراد حقوقی و حقیقی تحمیل کند.

خبر

جبران توقف ۱۰ ساله صدور مجوز کارگزاری‌ها در ۳ ماه

تغییر مشهود سرعت صدور مجوز و موافقت اصولی تاسیس نهادهای مالی در دوره جدید مدیریت سازمان بورس و اوراق بهادار پس از مصوبه پیشین سازمان با موضوع رفع موانع و تسهیل صدور مجوزها دیده می‌شود. به گزارش ایرنا، در پی تلاش برای توسعه و رشد نهادهای مالی و سهامداری غیر مستقیم، در چندهفته اخیر موافقت اصولی چهار شرکت سبدگردان، ۲ شرکت مشاور سرمایه‌گذاری در هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار تصویب و به زودی ابلاغ خواهد شد، همچنین مجوز فعالیت یک شرکت سبدگردان و پردازش اطلاعات مالی نیز ابلاغ شده است. پس از توقف بیش از ۱۰ ساله صدور مجوز کارگزاری‌ها به دلایل نامعلوم، این رویه در امسال تغییر کرده و از آبان ماه امسال تاکنون موافقت اصولی سه کارگزاری ابلاغ و سه کارگزاری دیگر نیز در هیأت مدیره مصوب شده است. با حذف مقررات دست و پاگیر و استعلام‌های زمان بر شعار «مجید عشقی»، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار مبنی بر توسعه سهامداری غیرمستقیم و تسهیل صدور مجوزها به خوبی محقق شده به طوری که میانگین صدور مجوزهای ماهانه نسبت به دوره قبل حدود ۲ برابر شده است. لازم به ذکر است در کنار افزایش کمی مجوز نهادهای مالی، ارتقاء استانداردهای این نهادها مانند حداقل سرمایه مورد نیاز هم مورد تاکید مدیریت جدید بوده که قوانین آن پیشتر در هیأت مدیره سازمان بورس به تصویب رسیده است. در نخستین روزهای آذر ماه مجید عشقی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار با بیان اینکه رفع انحصار در تأسیس نهادهای مالی از جمله مهم‌ترین مأموریت‌های سازمان بورس و اوراق بهادار است، افزود: توسعه و عمق‌بخشی بازار سرمایه از جمله اهداف اساسی در رفع انحصار نهادهای مالی و ایجاد سهولت در صدور مجوزها است، اما این هدف سازمان بورس را در اجرای وظایف نظارتی خود بیش از پیش، دقیق‌تر کرده تا مانع هرگونه مشکل احتمالی برای سهامداران شود.

بررسی اثرات تک‌نرخی شدن ارز بر بازار سرمایه

تناقض سیاست‌ها به بی اعتمادی دامن می‌زند

مرضیه احقاقی



عکس: ایدا فریدی

چندی پیش رئیس سازمان برنامه‌وبودجه وعده تک‌نرخی شدن ارز را برای سال آینده داد. مسعود میرکاظمی با اشاره به حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی از سال آینده، این وعده را مطرح کرده است. این موضوع درحالی مطرح می‌شود که در حال‌حاضر شاهد قیمت‌گذاری ارز با عنوان‌های ارز نیمایی، سنایی در بازار هستیم و در همین حال، دلار در بازار آزاد نیز با نرخ متفاوتی به فروش می‌رسد. البته دولت به‌دنبال آن است تا فاصله میان نرخ ارز نیمایی و سنایی را کاهش دهد اما همچنان ایرادات جدی به وعده مطرح‌شده از سوی رئیس سازمان برنامه‌وبودجه وارد است. با وجود اینکه تک‌نرخی شدن ارز در شرایط عادی، شفافیت اقتصادی را به دنبال دارد و در همین حال قدمی مثبت برای جذب سرمایه به بورس تلقی می‌شود اما در موقعیت کنونی، بسیاری از کارشناسان بازار، ضمن انتقاد به این‌گونه وعده‌ها، آن را حتی مخل بازار سرمایه می‌دانند. در واقع این کارشناسان اعتقاد دارند حتی اگر سیاست تک‌نرخی کردن ارز، درست هم باشد، دولت زمان مناسبی را برای اجرای آن انتخاب نکرده است.

وعده‌های بی‌ثمر



مهدی سماواتی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با «روزگارمعدن» و در ارزیابی وعده مطرح‌شده از سوی رئیس سازمان برنامه‌وبودجه مبنی بر تک‌نرخی شدن ارز در سال آینده و تاثیر آن بر عملکرد بازار سرمایه گفت: در شرایطی که سرمایه اجتماعی دولت به کم‌ترین میزان خود رسیده و اعتماد عمومی فعالان بازار سرمایه نسبت به سیاست‌های دولت به‌شدت کاهش یافته است، هر جمله مثبت و منفی مسئولان و سیاست‌گذاران، تاثیر منفی بر عملکرد بازار سرمایه به همراه دارد.

این کارشناس بازار سرمایه افزود: هدف‌گذاری برای نرخ ارز از سوی مسئولان، در هیچ‌کجای جهان مرسوم و متداول نیست. ما چندین مرتبه این پیش‌بینی‌ها و هدف‌گذاری‌ها را تجربه کرده‌ایم و نتایج مثبتی را برای اقتصاد به‌دنبال نداشته است. با این وجود، همچنان مسئولان همچنان بر وعده‌وعید اصرار دارند. اما بازار سرمایه نسبت به این جملات و وعده‌ها دیگر واکنش و بازخورد مثبتی نشان نمی‌دهد.

وی با اشاره به تداوم سیاست حرف‌درمانی از سوی سیاست‌گذاران و دولتمردان در چند سال اخیر به‌ویژه در قبال بازار سرمایه گفت: این وعده‌ها با شرایط عملی و واقعی حاکم بر اقتصاد و بازار سرمایه همخوانی ندارند؛ درنتیجه نه‌تنها سیگنال مثبتی را روانه بازار نمی‌کند، بلکه نتایج منفی را هم به‌دنبال خواهند داشت.

نمایش رسانه‌ای

سماواتی گفت: در واقع موارد مطرح‌شده از سوی تیم اقتصادی دولت را تنها می‌توان نمایشی رسانه‌ای دانست. این کارشناس بازار سرمایه با اشاره به کسری بودجه قابل‌توجه دولت در سال آینده، افزود: کسری بودجه دولت در سال آینده، به‌شدت قابل‌ملاحظه پیش‌بینی می‌شود، در همین حال، نظام شفافی از مصارف وجود ندارد، در چنین شرایطی نباید به بهبود وضعیت اقتصادی و رونق گرفتن بورس امید داشت.

یک فعال یا کارشناس بازار سرمایه در موقعیت کنونی نمی‌داند دولت کسری بودجه خود را با چه روش‌هایی تامین کرده و می‌کند؛ بنابراین هیچ چشم‌اندازی از شرایط اقتصادی کشور حتی برای کوتاه‌مدت هم وجود ندارد.

سماواتی با اشاره به منتشر نشدن آمار اقتصادی دقیق و قابل‌اتکا از سوی دولت گفت: در تمامی اقتصادهای جهان، هر ساله، آمار دقیقی از سیاست‌های اقتصادی دولت‌ها، نحوه هزینه‌کرد بودجه، برنامه‌های اقتصادی و... منتشر می‌شود. در چنین شرایطی، تحلیلگران امکان مقایسه شرایط و همچنین بررسی اثربخشی آن را بر بازارهای گوناگون پیدا می‌کنند. اما در ایران اما هیچ گزارشی از عملکرد دولت در بخش‌های گوناگون اقتصادی منتشر نمی‌شود؛ درنتیجه امکان تحلیل شرایط وجود ندارد.

تضاد سیاست‌ها

سماواتی افزود: علاوه بر این باید تاکید کرد سیاست‌های دولت در بخش‌های مختلف با یکدیگر هم‌خوانی ندارد و همین موضوع سیگنال منفی را روانه بازارها خواهد کرد. دولت از یک‌سو وعده حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی را می‌دهد و از سوی دیگر، از کنترل تورم و قیمت‌ها سخن می‌گوید. بدون تردید این ۲ سیاست همزمان قابلیت اجرایی شدن ندارند و در موقعیت کنونی در تضاد کامل با یکدیگر هستند.

این کارشناس بازار سرمایه اظهارکرد: بسیاری از صنایع همچون صنایع غذایی، دارویی، دامپروری و... برای تامین مواد اولیه خود ارز ۴۲۰۰ تومانی دریافت می‌کنند؛ درنتیجه حذف این ارز ترجیحی، به‌منزله ایجاد تورم قابل‌ملاحظه‌ای در کشور خواهد بود. حال این سوال مطرح می‌شود که دولت چطور می‌خواهد همزمان اقداماتی که تعمیق‌بخش کسری بودجه هستند را اجرایی و همزمان با کسری بودجه، تورم را کنترل کند و در نهایت قشر ضعیف جامعه آسیب نبیند و ارز تک‌نرخی شود. بدون تردید تحقق این اهداف در کنار یکدیگر شدنی نیست.

وی گفت: تناقض میان اهداف یادشده قابل‌توجه است و همین موضوع آسیب‌های قابل‌توجهی را به اقتصاد وارد می‌کند. سماواتی تاکید کرد: به اعتقاد من تک‌نرخی شدن ارز مزیت‌هایی را برای اقتصاد به‌دنبال دارد اما اجرای آن در زمان و مکان غلط می‌تواند فاجعه‌بار باشد. تک‌نرخی شدن نرخ ارز یا حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی باید در سال ۹۷ یا ۹۸ اتفاق می‌افتاد. در آن دوران نرخ ارز در بازار آزاد حداکثر ۱۰ تا ۱۱ هزار تومان بود. اما در موقعیت کنونی اختلاف ارز ترجیحی با ارز در بازار آزاد بیش از ۷ برابر برآورد می‌شود. در چنین شرایطی می‌توان ادعا کرد حذف این ارز، اثرات تورمی قابل‌توجهی را برای مردم به‌دنبال خواهد داشت یا به بیانی دیگر. در حال‌حاضر حتی اثر روانی حذف دلار ۴۲۰۰ تومانی، به‌منزله ایجاد تورم قابل‌توجه در اقلام مصرفی خانواده‌ها خواهد بود.

سماواتی گفت: دولت چه برنامه‌ای برای افزایش قدرت خرید مردم دارد؟ آیا می‌خواهد با اعطای یارانه بیشتر، این مشکل را جبران کند؟ بدون تردید اعطای یارانه بیشتر به‌منزله افزایش کسری بودجه دولت خواهد بود. کسری بودجه یعنی تورم و درنتیجه باید اذعان کرد وارد چرخه معیوبی خواهیم شد که امکان اصلاح آن نیز وجود ندارد.

این کارشناس بازار سرمایه در جمع‌بندی موارد یادشده گفت: موارد مطرح‌شده از سوی دولتمردان و تیم اقتصادی دولت سیزدهم و هدف‌گذاری‌های مطرح‌شده از سوی آنها به‌شدت با یکدیگر تناقض دارند و اجرایی شدن آنها ممکن به‌نظر نمی‌رسد.

سماواتی در ادامه خاطرنشان کرد: وعده‌های موردبحث در شرایطی مطرح می‌شوند که بازار سرمایه نسبت به سیاست‌گذاران و وعده‌های آنها بی‌اعتماد است. تناقض‌های یادشده زمینه تداوم و شدت‌بخشی به این بی‌اعتمادی‌ها را فراهم می‌کند و درنتیجه نباید منتظر اثرات مثبت حذف ارز ۴۲۰۰ یا... بر بورس باشیم.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: در موقعیت کنونی و با توجه به ادعای مسئولان مبنی بر نگرش حمایت آنها از بورس، این سوال مطرح می‌شود که آیا سیاست‌گذاران واقعا به‌دنبال کمک به سهامدار هستند؟ چراکه عملکرد آنها کاملا متناقض است. به اعتقاد من تناقضات کنونی که میان سخنان و تصمیمات دولتمردان و تیم اقتصادی دولت وجود دارد، درنهایت به ضرر بورس و سهامداران تمام خواهد شد.

سماواتی حتی لایحه بودجه ۱۴۰۱ را در تضاد با منافع بازار سرمایه دانست. وی در پاسخ به سوالی مبنی بر ارزیابی وعده‌های مطرح شده از سوی وزیر امور اقتصادی و دارایی که به ۱۰ فرمان معروف شدند و به اعتقاد بسیاری از فعالان اقتصادی، حکایت از حمایت از بورس را دارند، گفت: هیچ ضمانت اجرایی برای اجرای ۱۰ فرمان موردبحث وجود ندارد، در نتیجه این موضوعات هیچ تاثیر مثبتی بر عملکرد بازار سرمایه نخواهد داشت. وزارت امور اقتصادی و دارای نمی‌تواند برای ارکان سایر وزارتخانه‌ها یا سازمان‌ها، دستور صادر کند.

ما بارها شاهد انواع وعده‌وعیدهای درباره کاهش مالیات و... بوده‌ایم که در عمل اجرایی نشده‌اند؛ یعنی سابقه چنین فرمان‌های بی‌نتیجه‌ای در گذشته هم وجود دارد و فرقی هم نمی‌کند که امضای کدام وزیر زیر آن باشد. سرمایه‌گذار تخصصی با چنین وعده‌هایی به بازار اعتماد نمی‌کند.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: به‌علاوه آنکه باید خاطرنشان کرد که ر زمان اجرای بخش عمده‌ای از وعده‌های یادشده برای بهبود شرایط بورس گذشته است. ما در شرایط جنگ اقتصادی هستیم و مردم با تورم قابل‌توجهی روبه‌رو هستند. تولید و صنایع از این نابسامانی اقتصادی رنج می‌برند؛ در چنین شرایطی، اقدامات موردبحث پاسخگو نیستند و تاثیر مثبتی بر عملکرد بورس نخواهند داشت.

سماواتی گفت: دیگر زمان مدیریت ریسک به پایان رسیده و انتظار می‌رود مدیریت بحران در دستور کار سیاست‌گذاران قرار گیرد. در همین حال از سیاست‌گذاران انتظار می‌رود به جای طرح وعده‌های هر روزه، در سکوت و بدون نمایش رسانه‌ای، وظایف خود را اجرایی کنند.

شفافیت اقتصادی، ثمره ارز تک‌نرخی



ابراهیم نوایی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با «روزگارمعدن» و در ارزیابی تک‌نرخی شدن ارز و تاثیر آن بر عملکرد بازار سرمایه عنوان کرد: تک‌نرخی شدن نرخ ارز مزیت‌های قابل‌توجهی برای اقتصاد، شرکت‌های تولیدی و حتی بازار سرمایه به‌دنبال دارد. شفافیت نرخ فروش و معاملات شرکت‌های صادرات‌محور، نخستین و یکی از مهم‌ترین اثرات این سیاست است. در طول چند سال اخیر نرخ ارز نیما با نرخ ارز سنا و همچنین نرخ دلار در بازار آزاد، تفاوت قابل‌ملاحظه‌ای داشته است. در چنین شرایطی، شرکت‌های صادرات‌محور موظف بودند ارز حاصل از صادرات خود را با نرخ ارز نیمایی به کشور بازگردانند. همین موضوع و فاصله یادشده انگیزه بازگشت ارز صادراتی را میان تولیدکنندگان کم‌رنگ می‌کرد. در همین حال، تحلیلگران نیز برآورد درستی از میزان سود شرکت‌های صادرات‌محور نداشتند. حال یکسان‌سازی نرخ ارز، شفافیت این بازار را به‌دنبال دارد و بدین‌ترتیب فعالان اقتصادی امکانی برای پیش‌بینی نرخ واقعی ارز را پیدا می‌کنند. در همین حال، میزان بازدهی مجموعه‌های صادرات‌محور از نرخ ارز، مشخص می‌شود. این کارشناس بازار سرمایه گفت: هرچه نرخ ارز واقعی‌تر باشد و خودمان را با نرخ‌های غیرواقعی، مشغول نکنیم، اقتصادمان به سمت شفافیت پیش می‌رود. این شفافیت به نفع تمام حوزه‌های اقتصادی کشور از جمله بازار سرمایه خواهد بود. وی در پاسخ به سوالی مبنی بر عملیاتی نشدن وعده‌های دولت درباره تک‌نرخی شدن ارز گفت: دولتمردان باید وعده‌هایی بدهند که از اجرای آن مطمئن باشند. اگر سیاست‌گذاری وعده‌ای می‌دهد که امکان عدم‌تحقق آن وجود دارد، زمینه سردرگمی را میان فعالان اقتصادی و صنعتی فراهم می‌کند. در همین حال، هیچ نتیجه مثبتی را به‌دنبال نخواهد داشت. سیاست‌گذاران همواره باید نسبت به عملیاتی شدن وعده‌های خود اطمینان ۱۰۰ درصدی داشته باشند، در غیر این‌صورت، معایب آن به‌مراتب پررنگ‌تر خواهد بود. وی گفت: چنانچه از یک‌سو شرایط مذاکرات برجامی به سمت رفع تحریم‌ها و از سوی دیگر، رابطه ایران با اقتصادهای دنیا به سمت عادی شدن پیش برود، ارتباط مالی ایران با کشورهایی که جزو مقاصد صادراتی ایران هستند، عادی شود و بهبود یابد و در همین حال برگشت ارزهای صادراتی به آسانی و در مسیر عادی فراهم شود و در ادامه هزینه‌هایی که بابت دور زدن تحریم‌ها به شرکت‌ها وارد می‌شود، حذف شود، امکانی برای تک‌نرخی شدن نرخ ارز وجود خواهد داشت. نوایی در پایان تاکید کرد: بنابراین تحقق وعده‌های موردبحث منوط به عادی‌سازی ارتباطات و تعاملات اقتصادی ایران با سایر کشورهاست. در چنین شرایطی می‌توانیم منتظر اثرات مثبت این وعده‌ها بر بازار سرمایه باشیم.

سخن پایانی

وعده رئیس سازمان برنامه‌وبودجه مبنی بر تک‌نرخی شدن ارز در سال آینده با انتقادات گسترده‌ای از سوی فعالان اقتصادی همراه بود، چراکه حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی به‌منزله تک‌نرخی شدن ارز نخواهد بود و همچنان شاهد انواع قیمت‌گذاری‌ها برای دلار و با اسم‌های متفاوتی هستیم. فارغ از تفسیر تک‌نرخی شدن ارز در بودجه سال آینده باید تاکید کرد هرچند تک‌نرخی بودن نرخ ارز، اقدام مثبت و سازنده‌ای در اقتصاد به‌شمار می‌رود اما اجرای آن در موقعیت کنونی به‌منزله وارد آوردن فشار جدی به کشور خواهد بود. در همین حال باید تاکید کرد میان وعده‌های مطرح‌شده از سوی تیم اقتصادی دولت مغایرت و تناقض‌های قابل‌توجهی وجود دارد، همین موضوع نیز در نهایت سیگنال منفی را روانه بازار خواهد کرد. در واقع در موقعیت کنونی وعده‌هایی همچون تک‌نرخی شدن نرخ ارز، نه‌تنها تاثیر مثبتی بر عملکرد این بازار سرمایه ندارد، بلکه تنش و موج منفی را روانه این بازار خواهد کرد.

ظرفیت‌های بورس و اقتصاد کلان کشور فراتر از مذاکرات

رئیس هیأت مدیره شرکت بورس اوراق بهادار گفت: در شرایطی که سرمایه‌گذاران با چالش‌های متفاوتی از بودجه و نرخ ارز تا نتیجه مذاکرات دست و پنجه نرم می‌کنند و در این میان وزن بیشتری به عامل مذاکرات می‌دهند، اما کارشناسان معتقدند تحریم‌ها تنها ۱۰ درصد از مشکلات اقتصادی را در بر میگیرند و غالب پیچیدگی‌ها و علل مشکلات اقتصادی را باید در داخل جست. براین اساس، وضعیت اقتصادی کشور بدون عملی شدن مذاکرات هم توان بهبود دارد. هرچند رفع تحریم‌های ظالمانه به صورت واقعی نه فقط روی کاغذ، موجب تسهیل هرچه بیشتر صادرات، سرمایه‌گذاری و تبادلات مالی می‌شود. امیر تقی خان تجریشی در گفت‌وگو با سنا گفت: طی هفته‌های اخیر، بازار با چالش‌های متفاوتی رو به رو بوده، همانطور که اشاره شد بخشی از این نگرانی‌ها معطوف به تعیین تکلیف بودجه ۱۴۰۱، نرخ بهره و سیاست‌های پولی است و بخش عمده دیگری نیز پیرامون نرخ ارز و آینده آن است، موضوعی که برآیند آن در روزهای اخیر به دنبال اخبار حصول توافقات اولیه وین و تلاش تیم مذاکره‌کننده به شکل‌گیری روند کاهشی در بازار منجر شده که به نظر می‌رسد سرمایه‌گذاران را با تردیدهایی در این خصوص مواجه کرده است. اما باید این تردیدها از نظر کارشناسی بررسی شود تا میزان اثرگذاری آنها به درستی تعین شود.

همگرایی نرخ نیما و آزاد = رشد سودسازی شرکت‌ها

وی افزود: اما نکته مهم در این میان نرخ ارز حدود ۲۳ هزار تومان در بودجه ۱۴۰۱ و نیز افزایش نرخ نیما و حرکت به سمت نرخ آزاد است. با توجه به اینکه مبنای محاسبات در صورت‌های مالی شرکت‌ها، نرخ ارز نیمایی است، همگرایی بین نرخ آزاد و نیمایی می‌تواند موجب افزایش سود شرکت‌ها در سه ماهه پایانی سال و حتی در سال آینده باشد، براین اساس باید وزن کمتری به نگرانی در این مورد داد. او تصریح کرد: اگرچه ممکن است در شرایط حصول توافق، طی کوتاه مدت شوک قیمتی به بازار آزاد ارز وارد شود، اما روند نرخ تورم و همچنین افزایش نقدینگی، اجازه کاهش بیش از حد نرخ ارز را نخواهد داد؛ همچنین با وجود اینکه طی ماه‌های اخیر روند نرخ رشد تورم تا حدی کنترل شده است، اگر دلار را به عنوان یک کالا در نظر بگیریم و افزایش نقدینگی را عاملی برای افزایش تقاضا بدانیم، به طور قطع عرضه و تقاضا در نقطه مناسبی به تعادل می‌رسد.

حصول توافق مانع رشد بازار نیست

نائب رئیس هیات مدیره شرکت سرمایه‌گذاری گروه توسعه ملی اظهار کرد: براین اساس، حصول توافق نمی‌تواند مانعی برای رشد بازار باشد، چه بسا تسهیل هرچه بیشتر صادارت کالا و نیز تسهیل کم هزینه‌تر تبادلات مالی می‌تواند فرصت مناسبی برای شرکت‌های مختلف از جمله شرکت‌های صادراتی محسوب شود، زیرا بخش عمده‌ای از بازار را شرکت‌های پتروشیمی، معدنی و فلزی تشکیل داده‌اند و تسهیل در مبادلات تجاری و گسترش دامنه و میزان صادرات در کنار کاهش هزینه تبادل، می‌تواند سود بیشتر و با کیفیت بهتری را برای سرمایه‌گذاران و سهامداران این شرکت‌ها فراهم کند. تقی خان تجریشی ادامه داد: از طرفی دیگر تسهیل صادرات و فروش نفت و کاهش کسری بودجه می‌تواند درآمدهای دولت را در سال آینده افزایش داده که فشار کمتری از این ناحیه به بازار سرمایه کشور وارد شود.

او این گشایش‌ها را سبب همکاری بیشتر صنایع خودروسازی و قطعات وابسته با شرکت‌های خارجی دانست و گفت: علاوه بر سودآوری بیشتر این شرکت‌ها و بهبود شاخص‌های عملکردی و صورت‌های مالی با به تعادل رسیدن بازار عطش تقاضای خودرو فروکش خواهد کرد. تجریشی بیان کرد: کاهش تحریم‌ها و احتمال انجام سرمایه‌گذاری بین‌المللی در زیر ساخت‌ها می‌تواند موانعی از جمله کمبود برق و گاز در فصل‌های مختلف را کاهش داده و تداوم تولید و سودآوری شرکت‌های تولیدی انرژی را در حوزه فولاد، آلومینیوم، سیمان و سایر صنایع را تضمین کند.

تصمیم‌گیری بهتر با رفع ابهامات

رئیس هیأت مدیره شرکت بورس اوراق بهادار تصریح کرد: با رفع تحریم‌های ظالمانه و پیشرفت در مذاکرات علاوه بر گشایش‌های اقتصادی، فضای ابهام کاهش پیدا کرده و تحلیل‌گران و سرمایه‌گذاران در فضای شفاف‌تری به تصمیم‌گیری خواهند رسید و به نظر می‌رسد کلیت بازار از نتایج مثبت مذاکرات استقبال کنند.

او افزود: البته باید توجه داشت که تصمیمات افراد در کوتاه مدت ممکن است با روند واقعی در تعارض بوده و به اصطلاح بازار ممکن است در کوتاه مدت اشتباه کند، اما با توجه به فضای پیش رو در میان مدت و بلند مدت در غیاب سودآوری بازارهای غیرمولد موازی و ابزارهای مالیاتی و در کنار قرار دادن قطعات پازل اقتصاد و سیاست، بازار سرمایه به طور قطع برای سرمایه‌گذاری و هدایت مجدد نقدینگی به آن یکی از بهترین گزینه‌های سرمایه‌گذاری خواهد بود.